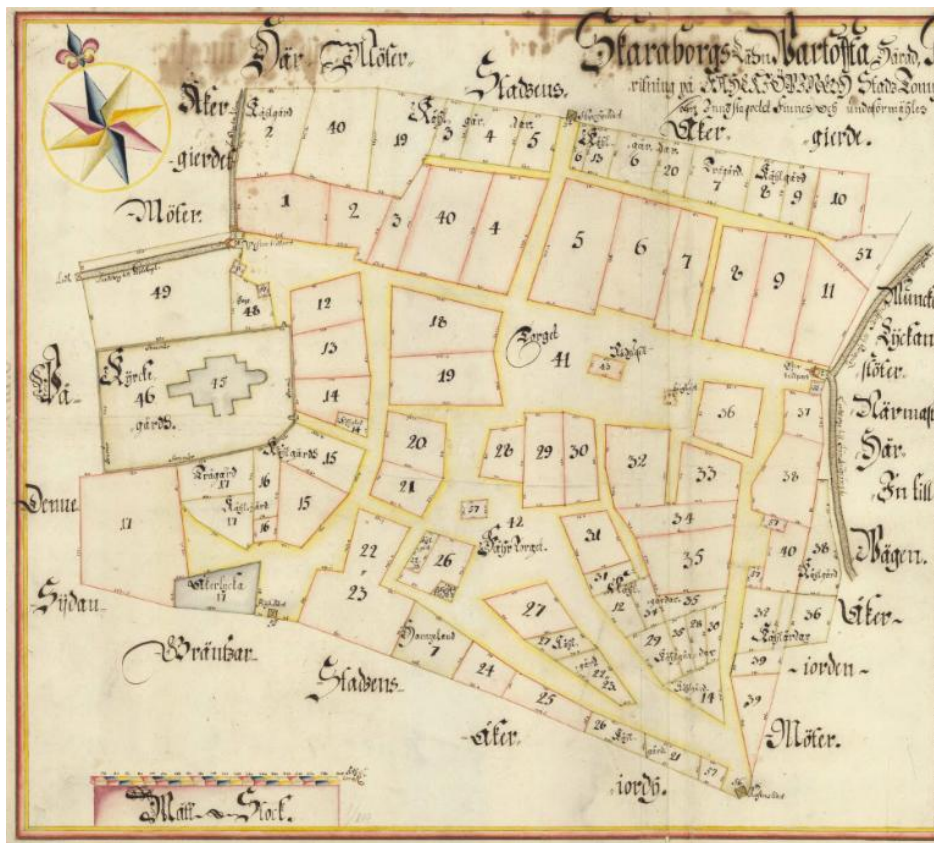

Falköping

dess uppkomst och utveckling
fram till 1600-talet

(råmanus, ej slutfört)

Lars Bägerfeldt

Innehåll

FALKÖPING – EN ALLMÄN BESKRIVNING	3
Forna mötesplatser	3
Falköpings geografiska placering	4
Falköpings nuvarande tre delområden	5
Västra landsförsamlingen	7
Bestorp.....	7
Dotorp, Tåstorp, Yreboda och övriga gårdar	8
Östra landsförsamlingen	9
Agnestad med Viken och Snösbäck	9
Gunnestorp, Krogstorp och övriga gårdar.....	10
Falköpings stad	11
Staden Falköpings placering	11
Kyrkans utveckling	11
Präster och kaplaner	11
Slutsats angående sambanden	13
Gränsförändringar i norr åren 1645-1880	14
Ranten och Ballersten	14
Kartorna från åren 1645, 1696, 1812 & 1880	14
GÅRDARNA I STADEN.....	16
1645 års karta och tomternas namn.....	16
1696 års karta och tomternas namn.....	17
Jordeboken år 1700.....	22
Gårdarnas jordnatur	23
Arv och Eget.....	23
Frälse.....	23
Enstaka gårdar	23
Namn enligt 1696 års karta	23
HÄNDELSER RUNT FALKÖPING	25
Askubäck	25
Landstinget	25
APPENDIX 1 - OM FALKÖPING.....	26
Saköreslängder.....	26
Borgmästare	27
Domboken 1619-1620.....	28
Pergamentsbrev som berör Falköping	29
APPENDIX 2 - VILHELMSRO OCH BENGT SKRÄDDARES TOMT	37
APPENDIX 3 - SALEBY.....	47
APPENDIX 4 - LARS SVENSGÅRDEN I HORNBORGA BY	50

FALKÖPING – en allmän beskrivning

Falköping är fortfarande en liten stad, vilket alla städer var fram till 1700-talet, med några få undantag. En fråga som ännu inte är besvarad är varför staden placerades just där den ligger, men inte heller denna skrift kommer att kunna nå fram till ett slutgiltigt svar. Andra frågor kan gälla stadens betydelse under medeltiden och befolkningens storlek.

Forna mötesplatser

På grund av att kyrkan i Falköping inte är en vanlig sockenkyrka, utan betydligt större, så kan vi sluta oss till att det fanns en stad här när den byggdes på 1100-talet och att kyrkan anpassades efter de stora marknadsdagarna, men inte efter de bofastas antal som var ringa ända fram till 1600-talet.

Städerna i Sverige bildades om ett resultat av de förändringar som inträffade i Sverige under 1200-talet i samband med att Sverige organiserades som en stat. Då förbjöds alltmer de fria marknadsplatserna, som uppstått i bygderna efter behov, och ersattes av ett mindre antal städer. Här kunde ett stort antal människor samlas på marknadsdagarna, men däremellan var det extremt få som bodde här.

Fram till medeltiden början finns det ett flertal platser som genom sitt ortnamn kan förmodas ha varit marknadsplatser eller någon annan sorts samlingsplats.

VARV – omtalas av Adam av Bremen som en av de främsta samlingsplatserna, där även kungen var närvarande i de allmänna diskussionerna med folkförsamlingen, som trots namnet inte alls omfattade hela befolkningen utan endast den del om högst 10% som var jordägare. Det är däremot oklart om denna källa från 1070-talet avser Varv intill Gerumsberget eller en plats i Östergötland, eller både och.

BJÄRKA – är i likhet med Birka ett namn som syftar till ett avgränsat område där man emellanåt ägnade sig åt handel. Platsen ligger intill Hornborgasjön, där landsvägen mellan Falköping och Skara går förbi.

HOV – tillhör de hedniska samlingsplatserna, med ett uppbyggt trätempel. Dess verksamhetstid bör ha sträckt sig från 500-talet till övergången till kristendomen runt 1000-talet. Den ersattes inte av en kyrka, utan närmaste kyrka påträffas i Broddetorp och Hornborga.

UPPSALA ÖD – Andra naturliga mötesplatser var de stora gods som tillhörde Uppsala öd, vars avkastning under järnålder och medeltidens början skulle användas för kungens utgifter, och då sannolikt för att bekosta en stående härstyrka av fotfolk och ryttare. På Falbygden finns två sådana gods, Vartofta och Gudhem, samt Ökull intill Varnhems kloster på andra sidan Hornborgasjön.

VIKEN – Dessa grupp av ortnamn antyder att de varit någon form av samlingsplats under järnåldern, men till vilket syfte är höljt i dunkel. Det finns tre platser som berörs på Falbygden, nämligen Viken strax utanför Falköping (tidigare en del av Agnestads by) och Veke som är en gård på den östra sidan av Flobys gamla by, samt byn Veka i Sätuna socken.

ULLENE HED – är ytterligare en plats som kan tillhöra denna grupp. Visserligen var det en plats som först i sen tid kan beläggas ha varit en marknadsplats, men med tanke på dess placering kan det ha funnits en gammal tradition att samlas just här. Vi vet att Vilske härads rätta tingsplats låg i Gökhem, samt att det på Gökhems utmarker, i riktning just mot Ullene, finns en plats som heter galgbacken. Detta kan antyda att tingsplatsen låg förhållandevis nära Ullene. Ännu en plats som är av intresse är ÅSAKA, som ligger just intill Ullene by. Teorierna är många, men de flesta utgår från att de orter i Skaraborg som heter Åsaka var viktiga samlingsplatser vid utövandets av hednareligionen, kanske främst före 500-talet.

Förmodligen finns fler mötesplatser av detta slag på Falbygden, men ingen i närheten av Falköping.

FALKÖPING – namnet är fullständigt neutralt och säger bara att det var en handelsplats som låg intill Falan. Det finns ingenting i källorna som antyder hur det gick till eller varför man lade handelsplatsen här eller om det funnits någon marknadsplats här tidigare.

Inga av dessa uppgifter visar varför Falköping placerades just där det ligger, eller vilka föregångare som var viktigast. Den enda platsen som ligger i närheten är Viken strax öster om staden.

Falköpings geografiska placering

Falköpings stad ligger i Vartofta härad, men intill den forna mötesplatsen för tre härader, nämligen Vilske, Gudhems och Vartofta härader, men sådana mötesplatser har sällan eller aldrig varit viktiga i andra sammanhang. Tvärtom ligger de så långt bort från bygderna som möjligt, där utmarkerna slutar. Å andra sidan var det en tacksam plats, eftersom det inte störde åkrar eller bebyggelse.

Häraderna möttes i Hulesjön. Gränsen mot Vilske härad har varit tämligen konstant från 1600-talet och framåt, eftersom den åt söder går rakt ut i Mönarps mosse som var otjänliga och vattendränkta marker långt fram tiden. Åt andra hållet följde häradsgränsen Askubäcken som börjar i Pankasjön på Mösseberg.

Gränsen mellan Gudhems och Vartofta härader har dock förändrats på ett mer betydande sätt. Under 1600-talets början låg både Ballersten och Ranten i Gudhems härad, så att gränsen – om den uttrycks med moderna begrepp – gick ganska nära Stadshuset, men i samband med att dessa båda ter överfördes till Falköpings stad att sträcka sig bort till järnvägsstationen, samt hade en smal utlöpare ända bort mot Sjukhuset intill Danska vägen. Under slutet av 1600-talet och därefter skedde fler förändringar i nordlig riktning så både Tåstorp, strax norr om Vetterlinsgatan och Dotorp, ännu längre norrut, kom att införlivas i Falköpings stads område. De gårdar som berörs är så gott som bara ensamliggande gårdar och mindre torp, med undantag av Dotorp som var en by med 2-3 gårdar, exklusive Lilla Dotorp som var en normalstor gård. Alla dessa gårdar norrut som kom att tillhöra Falköpings stad hade tidigare legat i Friggeråkers socken. Eftersom de fortfarande var jordbruksfastigheter, och inga stadstomter, kom de att bilda grunden för det som senare skulle bli Falköpings västra församling.

På andra sidan Falköping, i Vartofta härad, låg Agnestad som under medeltiden var en egen socken. Under 1500-talet ödelades sockenkyrkan, varefter Agnestads socken kallas Falköpings landsförsamling, eller östra församling.

Det finns emellertid en karta från __ __ som är en aning förvirrande. Här har socknarnas gränser ritats ut, men med ett undantag. Falköpings stad har inget eget område, utan tvärtom går gränsen mellan Friggeråker och Agnestad tvärs igenom staden. Det finns minst två tänkbara orsaker till detta. Antingen uppfattades Falköpings stad med rätta, som ett undantag likt alla

andra städer i Skaraborg, och att man inte brydde sig om att dra upp en gräns runt om staden. Ett alternativ är att denna gräns var den ursprungliga gränsen mellan såväl socknarna som häraderna, innan staden bildades vid medeltidens början. I så fall är denna gräns av stor betydelse för att förstå stadens tillblivande.

Det innebär att antingen anlades staden Falköping på Vartofta härads yttersta utmarker i öster, intill gränsen till både Vilske och Gudhems härad, eller så lades den mitt på gränsen mellan Vartofta och Gudhems härad, varefter hela staden dock kom att tillhöra Vartofta härad.

Falköpings nuvarande tre delområden

Falköpings uppkomst och geografiska utveckling är en aning komplicerad, dels eftersom staden fick en ett konkurrerande område i mitten av 1800-talet när järnvägen drogs fram 2 kilometer från centrum, dels efter som det finns två åtskilda landsförsamlingar vars gränser ändrats ett flertal gånger under 1600-talet och tiden därefter.

Vill man förstå Falköpings tidiga historia måste man få en inblick i bakgrunden varför det finns två landsförsamlingar, vilket i sig kanske inte är så märkligt, men fördjupar man sig i detta framträder fragment av en mycket säregen historia som ännu inte går att förklara fullt ut. Låt oss göra ett försök.

Staden Falköping placerades i Vartofta härads allra västligaste del och av allt att döma på Agnestads bys utmarker. Söder ut fanns den vidsträckta Mönarps mosse, som var en naturlig gräns mellan Vilske och Vartofta härad. Västerut låg byn Biskopstorp (nuvarande Bestorp) som var den sydligaste delen av Gudhems härad, innan Vilske härad tog vid. Österut låg Falan eller den stora slätten som långt fram i tiden var utmarker och betesmarker till de omkring liggande byarna norr om Ålleberg. En av dem var Agnestad, som ända fram till 1500-talet omfattade såväl Viken som Snösbäck samt hade utmarker ihop med Falköpings stad. Detta indikerar att staden byggdes just på Agnestads västligaste utmarker. På så vis låg staden i Vartofta härad, liksom Falköpings socken som var detsamma som Agnestads socken innan Agnestads kyrka revs. Därtill gränsade staden till Gudhems härad i norr, som på 1600-talet gick ända fram till den nuvarande järnvägsstationen och även omfattade Bestorp som låg inklämt mellan staden, Mönarps mosse och Mösseberg. Åt väster löpte en väg från staden längs det smala partiet som låg mellan mossen och berget, där man alldeles strax nådde fram till Vilske härad.

Falköping kan indelas i tre delar, allt från 1600-talet och framåt. Förutom själva staden som både hade inmarker och utmarker avsett för odling och boskap, så fanns två områden som inte hade del av stadens bebyggelse utan låg utanför själva staden.

Den östra delen var störst och omfattade ett flertal gårdar och byar, vars befolkning i slutet av 1600-talet var ungefär hälften mot stadsförsamlingen. Denna del i öster kallas vanligen landsförsamlingen och hade fram till 1500-talets början haft en egen kyrka i Agnestad.

Den västra delen var avsevärt mindre och tycks från början bara ha avsett Bestorp (Biskopstorp), där det också fanns en kyrka under tidig medeltid, men vars historia och är okänd liksom tidpunkten för kyrkans ödeläggelse. Långt senare, och inte förrän i slutet av 1600-talet, sammanfördes Dotorps två gårdar (norr om Falköping) med denna by i skattelängderna. Sammanräknat var befolkningen ungefär lika stor som i den östra delen.

Eftersom detta område inte upptas under Vartofta härad, såsom de andra två delarna, kan vi anta att Bestorp i likhet med Dotorp från början tillhörde Gudhems härad. Det skulle innebära att Falköpings stad från början var en geografiskt sett utskjutande del från Vartofta härad och hade ungefär lika mycket gräns mot Gudhems och Vilske härad som mot närliggande områden i Vartofta härad.

Ännu på 1720-talet inräknas Ranten, Ballersten samt hela Falköping västra (Bestorp och Dotorp) i den del av Falköpings socken (vilket ska skiljas från Falköpings stad), som var skattelagt tillsammans med Gudhems härad och inte Vartofta härad som resten av Falköping, såväl staden som den östra landsförsamlingen.

Denna del av Vartofta kallas Ållebergs fjärding i skattelängderna.

vuxen befolkning år	1696		
Falköpings Stad	92	Vartofta härad	
Falköpings Östra	49	Vartofta härad	f.d. Agnestads socken
Falköpings Västra	44	Gudhems härad	f.d. Bestorps socken

I ett brev från 1420 sägs att Gunnestorp låg i Falköpings socken, men i andra brev om nämns Agnestad som socken. Denna namngivning kan uppfattas som ganska besynnerlig, eftersom staden utmarker låg österut och tangerade Agnestad. Ja, man kan rent av uppfatta det som om Agnestads by och Falköpings stad hade en nära beröring med varandra.

Västra landsförsamlingen

Falköpings västra landsförsamling bestod främst av Bestorp, Dotorp och några mindre gårdar och torp, såsom Tåstorp och Yreboden. På så vis fick församlingen en avlång och snedvriden form närmast väster och norr om Falköpings stad. Tidigare ingick hela detta område i Friggeråkers socken, men tillsammans med Ballersten och Ranten flyttades de successivt över till Falköping under 1600-talet och de två kommande seklerna.

Bestorp

Bestorp hette tidigare Biskopstorp eftersom hela byn ägdes av biskopen i Skara. Den uppkallades troligen efter biskop Brynolf Algotsson som donerade vissa gårdar i byn till Skara biskopsbord strax före sin död 1317. Således bör namnet ha uppstått därefter. Visserligen var Brynolf Algotsson själv biskop, men han tillhörde också en av Sveriges rikaste adelsfamiljer, så det är oklart ifall han hade köpt eller ärvt Bestorp.

Av det skälet bör man tänka sig att Biskopstorp hade ett tidigare namn. Ett förslag är Ask eller Askeback, som syftar på bäcken.

Ifall inte Askeback är en mycket gammal by, bör denna egendom ha avskiljts i början av medeltiden från en närliggande moderby. Frågan är i så fall från vilket gods eller by som dessa marker tidigare hörde till. Det mest sannolika rent geografiskt är Agnestad rakt österut, men Agnestad ligger i Vartofta härad och Bestorp är en utskjutande del av Gudhems härad. Alltså bör Bestorp ha tillhört närmaste by i Gudhems härad och det är Friggeråkers by.

Bestorp bestod av 7 hemman, varav 2 låg avsides från de övriga och nära platsen för den medeltida kyrkan. De övriga låg samlade längre söderut.

1711 års karta:

- Nolgården (2 hemman, Östra och Västra)
 - Övre Kapellgården / Kronogården
 - Nedre Kapellgården / Fräsegården
- samt
- Mogården
 - Måns Nilsgården
 - Nästegården

Även i MTL för år 1700 liksom 1672 upptas under en särskild avdelning: Dotorp, Bestorp, Nolgården ibidem, Kappelsgården, Måns Nilsgården, Dotorp, Mogården. Samtliga gårdar, utom Dotorp tillhörde Bestorps by.

Sannolikt är det Östra Nolgården som avses med bynamnet Bestorp, för strax norr om Nolgården ligger ruinerna efter en medeltida kyrka.

Medeltiden

1392: Lasse Leksson och Sten Karlsson upplåter till Nils Svarte Skåning Biskopstorp.

1397: Drottning Margareta säljer till Nils Svarte Skåning gods i "Aslo, Dwärgxträ och Biskopstorp" (Åsle, Dvärstorp och Bestorp)

Förutom Bestorps by berördes Dotorp (tidigare Dotatorp) som på 1640-talet omfattade 2 mantal, Stora och Lilla Dotorp. I början av 1700-talet omfattades istället 4 mantal (2

frälsehemman, 1 kyrkohemman, 1 klosterhemman), varav Nolgården och Mellangården tillhörde Stora Dotorp, och de övriga var Lilla Dotorp norrut och Yretomten söderut.

Alla dessa gårdar bör, tillsammans med Ranten och Ballersten som under 1600-talet fördes över till Falköpings stad samt Marjarp som alltid legat i Friggersåkers socken, ha varit en del av Friggeråkers by från allra första början. Ortnamn med ändelsen –torp kan rent generellt dateras till tiden runt järnålderns slut och medeltidens början. Detta medför att vi kan ställa upp några olika hypoteser:

- 1) Avstyckningen från Friggeråker skedde redan under järnålder, varefter Bestorp bytte namn till Biskopstorp vid ett senare tillfälle i samband med att byn kom i biskopens ägo, vilket gissningsvis skedde i början av medeltiden.
- 2) Dito, men att marken kom i kyrkans ägo redan när Sankt Sigfrid vigde Friggeråkers kyrkplats, vilket enligt den traditionella dateringen ägde rum i början av 1000-talet men enligt en alternativ datering skedde redan 200 år tidigare. En annan möjlighet är att minnet av Sankt Sigfrid var så starkt att ägaren av Friggeråker i början av medeltiden lät skänka bort en del av utmarkerna till biskopen.
- 3) Samröret mellan Friggeråker och Sankt Sigfrid, är helt eller delvis orsaken till att Marjarp (tidigare Maria-torp) namngivits efter Jesu moder Maria, eller efter en viktig kvinna i bygden som tilldelats detta namn.
- 4) Biskopen som namngett Bestorp och fick den i sin ägo i början av medeltiden, valde den del av Friggeråkers utmarker som var allra närmast den nybildade staden Falköping, vars gränser tangerar varandra längs en betydande sträcka.

Dotorp, Tåstorp, Yreboda och övriga gårdar

Östra landsförsamlingen

Agnestad med Viken och Snösbäck

Till Agnestads by hörde med all sannolikhet även Viken och Snösbäck i ett tidigare skede, vars storlek kan uppskattas till 2 mantal varderas när de blev sätesgårdar och därefter säterier. Innan dess var gårdarna om 1 mantal vardera. Slutligen blev även Agnestad ett säteri.

Geometriska kartan från 1699

Agnestad var en by som på 1600-talet omfattade 8 gårdar, varav 4 gårdar låg nära varandra (nr 1-4) och två stycken låg vid sidan om de övriga (nr 5-6) längre västerut. Därtill hade 2 gårdar (nr 7-8) raserats och förts under säteriet Viken i slutet av 1600-talet.

1	Skräddaregården	öde	skattefrälse, köpt av frälse 1646
2	Brunnsgården	öde	donerad till frälse 1652, reducerad 1682
3	Stingegården		köpt av frälse 1645
4	Tomten		köpt av frälse 1645
5	Jäppabolet	öde	
6	Perstorp	öde	frälse, köpt av Kongl. Maj:t
7	Backgården		avhyst och raserad, samt lagd under säteriet Viken
8	Södergården		avhyst och raserad, samt lagd under säteriet Viken

Geometriska kartan från 1645

Denna karta avviker något från 1699 års karta. De två gårdarna som ligger en aning västerut, uppges ha varit Perstorp och Tomten, medan 1699 års karta anger att det var Perstorp och Jäppabolet.

		<u>motsvaras år 1699 sannolikt av</u>	
1	Tomten	krono	5 Jäppabolet
2	Perstorp	skatte	6 Perstorp
3	Norrgården	krono	3 Stingegården
4	Carl Botvidsgård	skatte	7 Backgården och/eller 8 Södergården
5	Dordis gård		4 Tomten
6	Jutegården	krono	
7	Sjögeråsa gården	frälse	2 Brunnsgården
8	Hans Nilsgården	skatte	1 Skräddaregården

Anmärkningsvärt nog så ligger inte Agnestads kyrka intill bebyggelsen utan strax bortom byns inmarker och åkrar. Under 1700-talet och därefter har gränsregleringarna gentemot Karleby socken medfört att denna kyrkoruin säreget nog har hamnat i Karleby socken, och inte i Falköpings östra församling där Agnestad, Viken och halva Snösbäck ligger. Även halva Snösbäck ligger numera i Karleby socken.

Sammantaget bestod Agnestads socken av följande enheter 1567:

- Agnestad med Viken och Perstorp 6 mantal
- Snösbäck ?
- Jäppabolet kronotorp
- Gunnestorp 7 mantal
- Krogstorp 1 mantal

1645:	
<u>Agnestad</u>	2 skatte, 3 krono, 1 frälse
<u>Gunnestorp:</u>	2 skatte, 3 krono och 2 frälsehemman
Mossegården	krono
Munkegården	skatte
Tomten	krono
Per Börs gård	krono
Norrgården	skatte
Olof Lars gård	frälse
Anders Nils gård	frälse
<u>Krogstorp</u>	½ krono

Medeltid

1417:

1419:

Gunnestorp, Krogstorp och övriga gårdar

Falköpings stad

Staden Falköpings placering

Invånarna i Falköping hade sina åkrar mestadels norrut, ända fram till gränsen mot Gudhems härad. Betesmarkerna och utmarkerna låg främst rakt österut, i riktning mot Agnestad. Det antyds att Falköping och Agnestad hade gemensamma utmarker och att staden således helt eller delvis bör ha legat på Agnestads gamla utmarker.

Kyrkans utveckling

Kyrkan strax väster om stadens torg var vigd åt Sankt Olof. Den byggdes sannolikt under 1100-talet och fick både kor och absid, vilka finns kvar än i dag. Denna tidiga kyrka hade både ett västtorn och en sakristia, som senare rivits och ersatts av nya utbyggnader av liknande slag. Långhuset förlängdes västerut under 1200-talet runt andra hälft varvid även sydportalen flyttade längre västerut. Vid samma tid slogs valven i taket. I slutet av medeltiden byggdes det nuvarande västtornet. Storleken på den äldsta stenkyrkan visar att Falköping hade en särställning.

Präster och kaplaner

Falköpings stenkyrka från 1100-talet tillägnades Olof den helige, varför Olofsdagen den 29 juli var en viktig dag på året, i likhet med förhållandet i Skövde.

Pastorer

(delvis efter kyrkoboken Falköping C:1 sidan 309)

Siggo Johannis, curatus in Falköping et canon	[1330, 1331, 1340]	
Haqvinus, curatus	[1405]	
Håkan Oddsson	[1417]	arvet efter honom
Jonas Johannis, ärke diakon et curatus in Falköping	[1457]	endast enligt kyrkobok
Jonas Laurenti, curatus	[1504]	
Johannes Magni, pastor	[1544 – 1565]	
Benedikt Gunnari	[1567 – 1593]	dog före 1602
herr Bengt bor i Falköpings socken	[1600]	Hjälp skatten
Arvid Brandt	?	enligt kyrkobok
Magnus Benedicti (herr Måns)	[1600]-1611	
	flyttade till Börstig 1612 men återvände,	
	dog omkr 1620	
Christiernus Christofori	1623, utnämnd men aldrig tillsatt	
Jacob Trulsson	1623-1652	gravhäll i koret, åt vänster
Sven Nicolai Tranhemius	[1645]	enligt kyrkobok, ty hans namn står på kalken från detta år
Laurentius Jonae Marchander	1654-1675	född i Påverås år 1612
Andreas Svenonis Hodelius	1677-1706	född 1636, gravhäll i koret

En lista över stadens komministrar (kaplaner) finns i kyrkoboken Falköping C:1 sidan 291, där följande personer finns omnämnda:

Gunnarus	1593
Arvid Brandt	[-1611]
Nicolaus Andreae Petrande	1642-1653
Andreas Jonae Ohnius	1655-1657
Andreas Laurentius Kjellingius	1685

Med Falköping stad avses de som bodde på en tomt i nära anslutning till torget strax öster om kyrkan. Det sägs i skattelängderna att det bara berörde dem som bodde på en sådan tomt.

Åren 1563-1600 – antalet borgare och den totala befolkningen

Antalet borgare som upptecknats i skattelängderna uppgick till 25-27 personer, varav samtliga tycks ha varit boende på en skattetomt eller en kronotomt (ägd av ofrälse personer respektive Kronan). Därtill kom 2 tomter som ägdes av kungen personligen samt de tomter som ägdes av frälset. Frälsetomternas antal var 11 år 1645. De sistnämnda var sannolikt detsamma eller möjligen något lägre på 1500-talet. Även i 1642 års mantalslängd uppräknas 29 borgare samt de folk som bodde hos dem, men då är inte frälsegårdarna medräknade. Antalet personer som var minst 15 år gamla var 61 stycken. De som saknas i den totala befolkningen var dels barn under 15 år, dels de som bodde på frälsetomterna. Fördelningen mellan män och kvinnor är inte särskilt jämn, utan de skatteskrivna bestod av 29 män och 22 hustrur samt 2 änkor. Därtill kom 4 ogifta unga män och 4 ogifta kvinnor. Vissa av dessa kvinnor hade säkerligen uppnått en ålder där barnen redan vuxna, medan andra hade ett flertal mindre barn kvar i familjen. Här råder bara en ren gissning hur många de var, men om man skulle tänka sig att kvinnorna i genomsnitt hade 2 barn hemma vilka var under 15 år, vilket förmodligen är högt räknat beroende på den höga barnadödligheten, så ger det en total befolkning på $(24 \text{ kvinnor} \times 2 \text{ barn} = 48 \text{ ej upptagna barn i mantalslängden} \rightarrow \text{vilket ger summan } 61 + 48 = 109 \text{ personer för de 27 tomterna (4 personer per tomt i genomsnitt) och rimligtvis (4} \times 11 =) 44 \text{ personer på de 11 frälsegårdarna. Det ger en total befolkning på 153 personer som allra mest, men det förutsätter även att alla tomterna var bebodde, vilket de sällan var. Nästan alla skattelängder uppger att ett visst antal av tomterna var öde, i varje fall under 1500-talet. Om 150 personer kan ses som ett maximalt antal personer i Falköping under 1500-talet och 1600-talet, så var den verkliga siffran ofta ner mot 100 och tidvis ännu lägre.}$

Mantalslängden för åren 1672-1673 namnger 99-101 skatteskrivna personer som var fyllda 15 år, men då är även frälsegårdarna inräknade, vilket gör att detta kan uppfattas som hela stadens vuxna befolkning, med undantag av prästens familj och hushåll. Kartan från år 1696 upptar 39 tomter (19 skattetomter, 12 kronotomter och 7 frälsetomter) vilket överensstämmer någorlunda väl med föregående uppteckningar i skattelängderna från 1500-talet och 1600-talet. Mantalslängden för åren 1696-1700 upptar runt 38 män 32 hustrur, samt 18 ogifta unga män och kvinnor. Alltså runt 90 skatteskrivna personer, vilket är en minskning med 10% gentemot 1670-talet. Befolkningens storlek, inklusive alla barn, torde ha uppgått till ungefär 160 personer på 1670-talet och 145 på 1690-talet.

Jordeboken har under åren 1632-1634 upptagit 29 tomter, men åren 1643-1650 är det bara 28 tomter.

1591:

2 av stadens gårdar tillhörde kunglig majestäts arvegods.

Slutsats angående sambanden

Säregna samband:

- Biskopstorp (nuvarande Bestorp) har namngetts av en biskop som kan antas ha ägt hela byn i samband med att den avskiljdes från Friggeråker, sannolikt i början av medeltiden runt 1000-talet eller 1100-talet.
- Friggeråker är namngivet efter Odens hustru Frigga, som i sin tur har namngett veckodagen Fredag. Enligt krönikan Rimbegla från 1100-talet, hade Falköping ting på fredagar och 12 gånger om året. Detta kan inte avse juridiska sammankomster, eftersom häraderna normalt hade ting 2-3 gånger per år. Istället bör något annat ha avsetts med detta, som om man hade köpenskap och marknad varje fredag, men inte heller brukade hållas så ofta vid denna tid.
- Agnestads kyrkplats vigdes enligt en krönika av Sankt Sigfrid, medan stenkyrkan från 1100-talet byggdes av biskop Bengt den gode i Skara.
- Flera av de namngivna prästerna i Falköping under medeltiden har starka band till biskopen i Skara. Dessutom finns det en särskild kyrklig skatt, Falköpingsskäppan, under medeltiden.

Gränsförändringar i norr åren 1645-1880

Ranten och Ballersten

Dessa två små frälsegårdar ingick i Gudhems härad 1620, men hade senast 1638 brutits ur och förts till Falköpings stad i Vartofta härad.

1620:

Ranten	3 tunnor utsäde	1 ko, 1 kviga, 4 får
Ballersten	6 tunnor utsäde	2 sto, 1 fåle, 1 oxe, 4 kor, 2 stutar, 1 kviga, 7 får, 1 svin

Kartorna från åren 1645, 1696, 1812 & 1880

År 1645

1645 års karta visar gränsen till inägora i norr och väster. I öster övergick inägora i en allmän eller gemensam betesmark. Här finns uppgiften inskriven att Ranten och Ballersten tidigare hade tillhört Friggeråkers socken i Gudhems härad, men att de donerats till staden. Denna uppgift finns också i jordeboken för år 1700 där det nämns att de hade ägts av greve Magnus Brahe, som vid den tiden redan var död.

Det innebär att gränsen gick från Hulesjön norrut, över ett ganska sankt område tills den nådde fram till andra sidan av det nuvarande järnvägsspåret, i princip där Dalengatan skulle korsa järnvägen ifall den hade fortsatt österut. Sedan gick gränsen vidare rakt österut mot nuvarande Eriksgatan, men inte riktigt ända fram till Vasagatan, varefter gränsen slingrade sig fram norrut igen, via Rondellen vid järnvägsviadukten och upp till Centralstationens huvudbyggnad. Här svängde gränsen åt sydost, ner mot S:t Sigfridsgatan och sedan tillbaka åt nordväst, för att sedan fortsätta åt sydost ungefär längs Botvidsgatan, innan den svängde österut mot korsningen Vetterlinsgatan-Dotorpsgatan. Därefter kan vi förmoda att gränsen fortsatte upp mot korsningen Vetterlinsgatan-Hollendergatan och ganska snart vände söderut igen och gick tämligen nära stadens torg och bebyggelse.

I och med att Ranten och Ballersten införlivades med stadens område redan före 1645, försköts gränsen i norr. Det medförde att gränsen inte gick fram till Dalengatan, utan svängde västerut vid Kellergrensgatan och sedan fortsatte norrut längs Danska vägen ända fram till Mössebergsgatan samt ännu ett kort stycke till den nådde bäcken, varefter gränsen svängde tvärt österut längs vattendraget till Gudhemsvägen, där den tog av söderut en lång rak sträcka och följde sedan S:t Sigfridsgatan strax förbi Eriksgatan tills den nådde fram till den gamla gränsen som beskrivs ovan.

Den egentliga utmarken låg österut.

År 1696

1696 års karta har stora likheter med kartan från 1645. Vissa saker är tydligare, men det måste också ha skett enstaka smärre förändringar. Skillnaden är främst hur gränsen var dragen mellan åkrar och ängar mellan S:t Olofsgatan och S:t Sigfridsgatan, mellan järnvägsstationen och Eriksgatan.

Åren 1812 & 1880

1880 års karta har stora likheter med de föregående kartorna, men här framträder två mindre justeringar och två större tillägg. De två mindre justeringarna av gränsen har skett någon gång efter 1812. Mellan Hulesjön och Gamla Göteborgsvägen är det ett område västerut som lagts till. Likaså har gränsen långst upp i norr justerats, på så sätt att där Danska vägen korsar

bäcken och gränsen svänger österut, så fortsätter denna gräns ända till Brogårdesgatan innan den vänder tvärt söderut och böjer av ner mot korsningen Vesterbergsgatan-St:Sigfridsgatan.

Både kartan från 1812 och 1880 visar hur utmarkerna omfattade ett långsmalt område i nordost. När gränsen sedan vände söderut igen, följde den flygfältets landningsbana tämligen väl.

Ett viktigt tillägg på 1880 års karta och som saknas 1812, är att gränsen norrut försköts. Istället för att svänga österut där Danska vägen korsar bäcken, fortsatte gränsen längs Danska vägen nästan ända upp till Anneborgsgatan. Först häruppe svängde gränsen rakt österut men hölls sig mesta dels söder om Norra Tvärvägen innan den nådde fram till gränsen för utmarkerna. Säretet nog avsågs inte all mark innanför denna gräns, utan hälften av detta område tillhörde Friggeråkers socken, vilket innebar att det mesta strax norr om Vetterlinsgatan låg i Friggeråkers socken enligt 1880 års karta. De två hemman som ligger här, Tåstorp och Yreboden, återfinns däremot i Falköpings landsförsamling kyrkoböcker senast från 1798.

Ett annat viktigt tillägg gäller hela sluttningen på Mösseberg samt samt en relativt stor del av själva berget.

GÅRDARNA I STADEN

1645 års karta och tomternas namn

Kronotomter

1. Elsa Eriks
2. Bengt Eriksson
3. Ketills tomt
4. Hemmings tomt

Skattetomter

5. Lars Persgården
6. Per Larsgården
7. Tyskagården
8. Trägården (mest i öster)
9. Gunne Bengtssons tomt
10. Jon Lars gård
11. Nils Skräddares gård
12. Lars Svens gård
13. Gustav Skomakares gård
14. Anders Anders gård
15. Jörans tomt i Ballersten (mest i norr)
16. Ellagatan (mest i norr)
17. Carl Botvids tomt (mest i norr)
18. Bengt Haralds tomt
19. Bengt Torstens tomt
20. Skräddaretomten
21. Backetomten
22. Per Anders tomt
23. gamle Bengt Erikssons tomt
24. Anders Svenssons tomt
25. Klacketomten
26. Bodatomten

Frälsetomter

27. Arvid Pers tomt
28. Lars Anders tomt
29. Grevegården
30. Jacob Arvidsgård
31. Sven i Helsingsgården
32. Torsten Matssons gård
33. Börje Anders gård
34. Jacob Jons gård
35. Gunne Anders gård
36. Munkegården
37. Rödesten

Krono

38. Klockaregården
39. Prästgården (mest i söder)

40. Ballersten

41. Ranten

Förbenämnte 40-41 ligger i Gudhems härad och är till staden donerade

1696 års karta och tomternas namn

Geometrisk karta över Falköpings Stads Tomter och ägor, så i åker och äng som andra tillhörigheter. Inga namn finns på gator eller kvarter. Här finns inget annat än små bondehus, hopblandat både mangårdshus och ladugårdar, där de sistnämnda är byggda i skiftesverk och har halmtak, med undantag av några hus närmast torget som är byggda i två våningar.

<u>nr</u>	<u>skattenatur</u>	
1. Ällagatans tomt	skatte	
2. Carl Botvids tomt	krono	
3. Bryngelstomten	krono	
4. Lars Perssons eller Per Nilssons tomt	skatte	
5. Per Larssons tomt	skatte	
6. Lars Anders eller Erik Bengtssons tomt	krono	
7. Bengt Eriks eller Jacob Bengts tomt	krono	
8. Grevegårdstomten		frälse
9. Per Anders tomt	skatte	
10. Tyskagårdens tomt	skatte	
11. Arvid skomakares tomt	skatte	
12. Ballerstenstomten	skatte	
13. Landbogården		frälse
14. Helsingetomten	krono	
15. Anders Anders tomt	krono	
16. Laggaretomten	krono	
17. Prästgården på Trägården	krono	
18. Frugården		frälse
19. Arvid Snickares tomt		frälse
20. Boatomten	skatte	
21. Gunnar Anders tomt		frälse
22. Nils Matsson skräddare	skatte	
23. Gunnar Bengts tomt	skatte	
24. Heding eller Hemmings tomt	krono	
25. Klockare eller Klacketomten	skattevrak, nu under krono	
26. Gustav Eriks tomt	krono	
27. Åttagården	skatte	
28. Brunnsgården	krono	
29. Bengt Helgessons eller Bengt Härligs tomt	skatte	
30. Bengt skräddeles tomt	skatte	
31. Anders Hindriks tomt	skatte	
32. Jon Lars tomt	skatte	
33. Lars Jons eller Lars Gunnars tomt	skattevrak, nu under krono	
34. Börje klockares tomt		frälse
35. Vrätomten	krono	
36. Munkagården		frälse
37. Backetomten	skatte	

38. Trägårdstomten	skatte
39. Röstenstomten	---
40. obebyggd tomtplats	---
-
41. Stadens torg
 42. Fårtorget
 43. Rådstugan
 44. Stadens fängelse
 45. Kyrkan
 46. Kyrkogården
 47. Skoltomten
 48. en hage till ovannämnda tomt
 49. en liten plats varest tages sand och eliest brukas att köra orenligheter på
 50. Västra Tullporten
 51. Tullstugan
 52. Östra Tullporten
 53. en Tullstuga, gammal och förfallen
 54. "Hwerfveledet"
 55. Prästeledet
 56. Röstensledet
 57. en plats varest inhyses och fattigt folk såväl som stadens båtsmän har små stugor att bo i
 58. Stadens brunn

- A. Ällagatans tomt
- B. Carl Botvids tomt
- C. Bryngelstomten
- D. Lars Perssons eller Per Nilssons tomt
- E. Per Larssons tomt
- F. Lars Anders eller Erik Bengtssons tomt
- G. Bengt Eriks eller Jacob Bengts tomt
- H. Grevegårdstomten
- I. - - -
- J. Per Anders tomt
- K. Arvid skomakares tomt, varpå några inhysesstugor är byggda vid norra sidan
- L. Tyskagårdens tomt
- M. Ballerstenstomten
- N. Frugårdstomten
- O. Rådstugan
- P. Stadens fånghus
- Q. Munkegårdstomten
- R. Backetomten
- S. Landbogården
- T. Arvid Snickares tomt
- U.
- V. Helsingetomten
- W. Boetomten
- X. Bengt Helgesson eller Bengt Härligs tomt
- Y. Bengt Skräddeles tomt

--- Laggetomten

- a. Jon Larssons tomt

- b. Lars Jons eller Lars Gunnars tomt
- c. Trägården
- d. Prästgården
- e. Klockaregården
- f. Anders Anders tomt
- g. Gunne-Bengts och [g +h]
- h. Nils Matsson skräddares tomter hopbyggda [g +h]
- i. Gustav Eriks tomt
- j.
- k. Gunnar Anders tomt
- l. Anders Hindriks tomt
- m. Börje klockares tomt
- n. Vråtomten
- o. Åttagårdstomten
- p. Hedings eller Hemmings tomt
- q. Klockaretomten
- r. Rödstenstomten
- s. Ödeplatser till ”Tompter tieng”
- t. Inhysesstugor varuti stads båtsman bo
- u. Stadens torg med åtskilliga gamla bodar är uppställda
- v.
- w. ett annat torg, Förtorget kallat
- x. Stadens brunn
- y. Två förfallna Tullstugor jämte tullportarna
- z. en gammal förfallen skolstuga
- å. kyrkogården
- ä. kyrkan

(samma namn och numrering 1696 & 1768 i en av listorna, men 1696 har även en annan numrering)

- 1. Ballerstenstomten (M)
- 2. Ällagatan (A)
- 3. Åttagården (o)
- 4. Trägården (c)
- 5. Per Anders tomt (J)
- 6. Bengt Helges tomt eller Bengt Härligs tomt (X)
- 7. Vråtomten (n)
- 8. Anders Hindriks tomt (l)
- 9. Lars Jons eller Lars Gunnars tomt (b)
- 10. Klockaretomten eller Klacketomten
- 11. Hedings eller Hemmings tomt
- 12. Nils Matssons Skräddaretomt
- 13. Arvid Skomakare
- 14. Tyskagården
- 15. Carl Botvids tomt
- 16. Bengt Skräddares tomt
- 17. Lars Pers eller Per Nils tomt
- 18. Per Lars tomt
- 19. Gunnar Bengts tomt
- 20. Boatomten
- 21. Anders Anders tomt
- 22. Bryngels tomt

23. Jon Lars tomt
24. Helsingstomten
25. Backetomten
26. Gustav Eriks tomt
27. Brunnsgården
28. Bengt Eriks tomt
29. Lars Anders tomt
30. Grevagården
31. Frugården eller Fogdetomten, frälse
32. Arvid Snickares tomt
33. Anders Gunnars tomt (1696), Gunnar Anders tomt (1768), frälse
34. Börje klockares eller Håkan Ambjörns tomt (sistnämnda endast 1768), frälse
35. Landbogården, frälse
36. Munkagården, frälse
37. Rödsten, frälse, en fjärdedels tomt

1696:

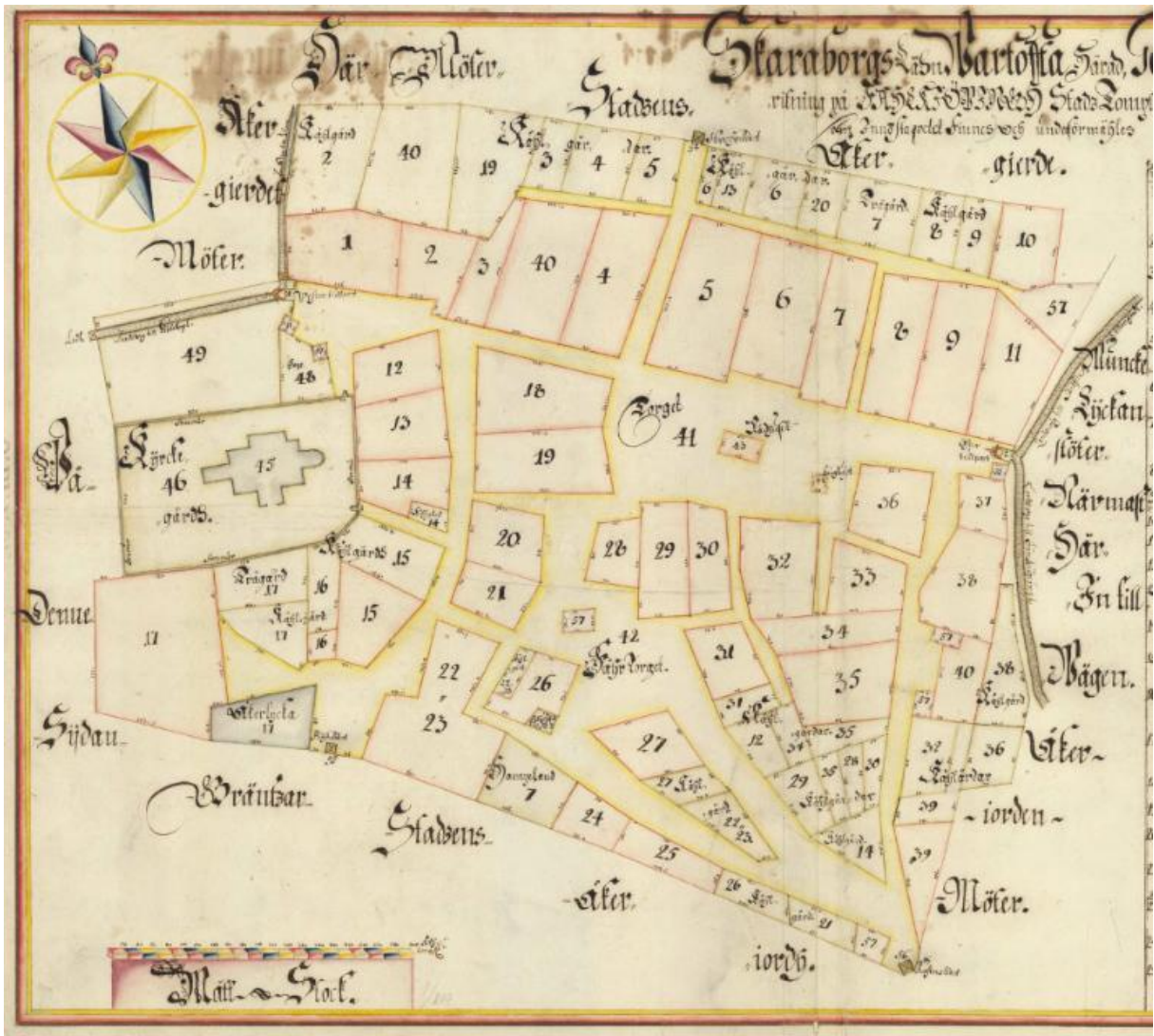
38. Klockarebolet
39. Stadsägorna som borgmästaren brukar
40. En lycka som stadstjänaren brukar
41. Prästgårdens ägor
- 42-50. (diverse mossor och ängar etc)
51. Ställen där Ballersten och Ranten varit belägna innan de blev avhysta och ägorna blev brukade av salige borgmästaren Anders Hvass.
Därtill finns ödetomter, såsom Ryttings tomt (ingår i nr 12), Tols tomt (ingår i Prästgården) och Laggetomten (ingår in nr 38)
52. Hedinggårdens kålgård
53. Backatomtens kålgård

1768:

38. Petter Ryttings tomt [öde 1696, saknar nummer på denna karta]
39. Laggetomten [öde 1696, saknar nummer på denna karta]

Ranten och Ballersten har haft sin betesmark på Falan, gemensamt med Falköpings stad och nästvarandes byar och socknar (1768).

Skog finns inte närmare än 3 mil på Hökensås där man kunde köpa timmer till grindar och boende (1696).

1696 års karta

Jordeboken år 1700

År 1700 – 36 hemman

Kronotomter (30 st)

Ballersten Ranten
Ällagatan
Åttagårdstomten eller Anders Gunnars tomt
Trägården
Per Anders tomt
Bengt Helges tomt
Lars Anders i Vrågården
Anders Hindriksson
Lars Jonsson eller Clas Jonssons tomt
Klockaretomten
Hedingstomten eller Hemmingstomten
Nils Matsson i Skräddaretomten
Arvid Skomakare
Tyskagården
Carl Botvidssons tomt
Bengt Skräddares tomt
Lars Perssons tomt
Per Larssons tomt
Gunnar Bengtssons tomt
Boatomten
Anders Anderssons tomt
Bryngelstomten
Jon Larssons tomt
Torstomten
Lagetomten
Hälsingtomten
Backetomten
Petter Ryttning

Anno 1692 infördes följande tomter som är hemfallda från frälse för det de inte blivit bebyggda och taxerade:

Brunnsgården (från borgmästare Nils Jacobsson)
Gustav Frukstomt (från greve Nils Brahe)

Arv och Egna tomter (2 st)

Bengt Eriksson eller Jacob Bengtsson
Lars Andersson eller Erik Bengtsson

Samt följande hemman som uti förra jordeboken inte varit införda eller finnes vara namngivna.
Tillhör greve Magnus Brahes donation, vilka införts som öde.
Kronohemman, hela (4 stycken)

Gårdarnas jordnatur

Arv och Eget

Två gårdar tillhörde kungens Arv och Eget. Dessa båda gårdar, som låg vid stora torget, inköptes av Gustav Vasa för 200 daler per styck, av Jon Jonsson och Lars Ingelsson, vilket innebar att de dessförinnan var skattetomter.

Därtill ägde kungen en obebyggd kålgård.

Frälse

Tre tomter ägdes av adeln i mitten av 1500-talet, vilket framgår av ett klagobrev till Gustav Vasa. En av de tre var Rödesten som tillhörde släkten Tre Rosor redan under medeltidens slut.

Detta antal ökade senare till fem:

Bredegården övergick till frälse 1552 (släkten Lilliehöök), vilket sannolikt är detsamma som Arvid Snickares tomt.

Munkagården övergick till adelsmannen Nils Munck, någon gång under åren 1549-1566.

År 1591 omtalas 8 frälsetomter, men senare sjönk antalet åter till tre, däribland Rödesten.

Enstaka gårdar

Före 1565 uppges ofta 35-43 borgare.

Åren 1565-1620 uppges att staden hade 27 tomter.

Efter 1620 ökar antalet tomter och borgare.

Kartan från år 1696 har samma löpnummerordning i början (nr 1-20) som 1630 års skattelängd.

Namn enligt 1696 års karta

Tydligen har de flesta tomterna namngivits under perioden 1634-1639, varav några namn dock är äldre och i ett fall härstammar från 1500-talets slut, medan vissa av tomterna fått nya namn runt 1680-talet (efter 1673, men före 1696).

Norr om Storgatan

Ällagatan – har sitt namn efter en källa som legat strax västerut, alltså utanför den gamla staden. Omnämnd från 1552.

Carl Botvidssons tomt – han nämns från 1632 och var nämndeman i Falköping och dog c:a 1660.

Bryngelstomten – nämns senast från 1632, men ingen Bryngel eller Brynte har ännu återfunnits dessförinnan.

Tyskagården – omnämnd senast från 1632. Möjligen uppkallad efter Hindrik tysk [nämnd 1580] eller Olof tysk [nämnd 1600]. Den flyttades vid okänd tidpunkt mellan 1696-1784 från det nordöstra hörnet av staden, där en låg tämligen avskild, till ödetomten mellan Bryntelstomten och Lars Perstomten.

Lars Pers tomt (även Per Nils tomt) – sannolikt uppkallad efter den Lars Persson, nämnd 1630-1638, som var gift med Kerstin, kallad änka 1645-1652. Per Nilsson nämns 1696 (men inte 1673).

Per Lars tomt – sannolikt uppkallad efter Per Larsson som nämns 1632-1642, samt senare hans hustru Börit Jönsdotter som var änka 1645.

Lars Anders eller Erik Bengts tomt – sannolikt uppkallad efter Lars Andersson [nämnd 1634-1639] samt Erik Bengtsson [nämnd 1672-1700]

Bengt Eriks eller Jakob Bengts tomt – sannolikt uppkallad efter Bengt Eriksson [nämnd 1630-1639] samt Jakob Bengtsson [nämnd 1672-1673]

Grevagårdstomten – omnämnd 1580 och ägdes då av frälset, varför namnet bör ha uppkommit i slutet av 1500-talet och syftat på detta ägoförhållande.

Per Anders tomt – sannolikt uppkallad efter en viss Per Andersson som inte har återfunnits, men Lars Persson (möjligen hans son) bor på denna tomt 1643. [jfr borgmästaren Per Andesson nämnd 1545-1611](#)

Arvid skomakares tomt – sannolikt uppkallad efter Arvid skomakare som nämns 1630-1650

Öster och sydöst om torget

Munkgården – uppkallad efter ägaren Nils Munck, en adelsman som förlänades gården runt 1550-talet. Han nämns även på 1560-talet.

Trägården – omnämns redan 1540.

Tolstomten (& Ballerstenstomten)

Domboken för den 20 dec 1649 låter berätta att Jöran i Ballersten lade fram ett köpebrev som hans fader Jöns Jöransson givit honom, vilket visar att han köpt Tolstomten i Falköping 24 april 1633 för 37 daler, vilken han nu åbor. Han har även givit Hans Håkansson 12 daler för samma tomt, enligt kvittens från den 12 okt 1645. Dessutom löste han ut sina tre syskon.

Helsinggården

Gården uppräknas bland frälse år 1645, men återfinns likväl i domboken 1661, där Kettil Jonsson i Falköping vill köpa gården, vilket bara är möjligt ifall han löser den skuld som gården har till Kronan angående obetalda fordringar för åren 1632-1638.

HÄNDELSER RUNT FALKÖPING

Askubäck

Runt 1190-talet fattades ett betydelsefullt beslut för Skara stift, i samband med att biskop Järulv fick igenom kyrkans önskemål att få bönderna att betala tionde. Det skedde på ett ting i Askubäck, men åsikterna går isär vilken plats som avses. De två främsta förslagen är dels Askeberga i Vads socken, dels Eskebäcken strax öster om Falköping.

Vad som talar för Askeberga är att Vads by intill Askeberga ingick i Uppsala öd och var en mycket viktig plats. Däremot är det inte känt att ting i Vadsbo härad hölls just här.

Vad som talar för Eskebäcken är snarast en rad mindre indikationer, som sammantaget antyder att Falköping var en viktig kyrklig plats vid denna tid. Hit hör exempelvis Falköpingsprästens förankring till Skara biskopsstift, Falköpingsskäppan, Biskopstorp och Tingshögen.

Ifall antagandet är rätt att Biskopstorps (Bestorps) föregående namn var Askebäck, innebär det att tinget som hölls vid Askebäck i så fall inte behöver ha hållits just vid bäcken, utan på byns utmarker. I nordlig riktning finner vi fornlämningen Tingshögen, som är en vanlig hög eller stensättning vars namn antyder att ting har hållits på platsen, antingen vid något speciellt tillfälle eller mer regelbundet, men den rätta tingsplatsen sägs i mitten av 1600-talet ha varit Torbjörntorp.

Landstinget

Förutom häradstingen skulle även landsting hållas, vilket för Västergötlands del hölls i Skara, men vid enstaka tillfällen hölls den på annan ort. Exempelvis hölls landsting på Larva hed i samband med Västgötaherrarnas uppror 1529. Enligt krönikören till denna händelse var detta den vanliga platsen, vilket knappast är korrekt.

Järpulvs medverkan vid landstinget i Askebäck skedde runt 1190-talet, troligen utanför Falköping.

I Falköping år 1347 när lagman Algot Bengtsson var närvarande.

I Falköping år 1358 när vice lagman Magnus Pettersson var närvarande.

I Friggeråker år 1449.

Appendix 1 - Om FALKÖPING

Saköreslängder

Landstinget 1540-1541 (Landskapshandlingar 1540:

- (2) Vartofta – dömd under svärd
- (x) Frökind, Slutarp – Sigge Persson
- (x) Bragnum – Anders Christmansson och Anders Ingelsson (2 mål)
- (s.21) Frökind – Ingrid i Onstorp (tjuv)
- (x) Per Amundsson, i Hånger i A....
- (x) mordet i Vartofta, Sven Nilsson i Dimme
- (x) Vilske hd, en tjuv

Saköre 1541

Vartofta (*Landskapshandlingar 1542:4:173*)

Saköre 1542

Vartofta (*Landskapshandlingar 1542:5:117*)

Landstinget 1542 (Landskapshandlingar 1542:7:30-56 :

Frökind, Måns Andersson i Fastorp, Sven i Löftsgården
Frökind, Anders Jonsson i Brissmene
Vilske, Vestorp

Hockonn Nilsson frå Annes fowgedt till winstorp, framhade for rette en tiuff, som hade ställith en hest I Fallekiöping marknadt 8 dage for prestemöthz, och för:de hocken nilssonn fångade honom ther i Schara, tagendis sama heset mett hann Szaa effter thz war frå Annes Lanbo fougedt och sagde hende haffue kongeliga M:ttz vor alder nåchte herr biff paa alle kongeliga sacker mett ssina egna landborr. Antwordende effter samma breff i borgemelle hocken nilssons hender, att gör aff honom huad honom sijnn vthan rettha latha o:: bötter företoga:

(*Landskapshandlingar 1542:7:53*)

Floby, prästen herr Lauri

saköre (*Landskapshandlingar 1542:7:62-63*)

Tullen av Nya Lödöse

Jtem thnn 20 Junij kom en Fallekiöpings borgare hedt Anders hade kram for – 150 mark
Twllenn – 4 ¼ mark

Jtem och endt i Fallekiöpings borgare hedt

Benct hade godz for – 80 mr

Tullen – 2 mark 6 skr 5 ph

(*Landskapshandlingar 1542:7:70*)

1540:

[... – 9 mark]

Jon Bengtsson i Falköping, för ett sårsmål – 3 mark

Odder i Falköping för 2 blodnar – 6 mark

Peder skomakare ibid, för ett sårsmål – 3 mark

Jon Larsson för ett sårsmål – 3 mark

.... för ett sårsmål – 3 mark

Ingrid där sammastädes, för tjuveri – 40 mark

1541:

Jon Bengtssons hustru, för att hon gav en man okvädesord – 40 mark

Jon Pedersson för han stod tillbaka med sin tionde – 10 mark

1548:

en bonde sakfälld för tjuveri – 20 mark

Olof Larsson i Falköping, slagsmål – 2 mark

Gisle i Falköping för slagsmål – 1 mark

Gustav i Rödsten för slagsmål – 1 mark

1549 (under Vartofta härads sakören):

Lasse Skrivare i Falköping för en indlandning (=olaglig inlandshandel?) – 6 mark

1551:

Peder Andersson i Falköping för slagsmål – 12 mark

Tord gårpe för slagsmål – 9 mark

Sven Larsson i Falköping för slagsmål – 4 mark

en tjuv som stulit – 3 lod silver och 2 par oxar

Sven smed för hor – 12 mark

Gunnar Larsson för slagsmål – 1 mark

Olof Bengtsson för hugsål – 2 mark

Jons dräng för slagsmål – 3 mark

Lasse Olofsson för ett sårsmål – 1 mark

1552:

Anders Bengtsson i Falköping för lönskaläge – 12 mark

Gunnar Larsson ibidem för lönskaläge – 8 mark

Anders Björnssons dräng för lönskaläge – 4 mark

Borgmästare

Per Andersson [1571]

Nils Larsson skräddare [1591-1620]

Anders Svensson 1619-1623

Domboken 1619-1620

1619 den 8 juli

Botvid Larsson

Jon Larsson, lagförare

borgmästare Nils Larsson och Anders Svensson

Rådmän:

Olof Andersson

Olof Ambjörnsson

Naglum Olofsson

Lasse Larsson

Lars Gislesson

Jon Tolsson

Erik Larsson

Lars Eriksson

Bengt Eriksson

Jon Persson

Rättsfall:

Sven Esbjörnsson, blodvite

Arvid Persson, stick

1620 den 19 juni

Jon Larsson lagförare

borgmästare Nils Larsson och Anders Svensson

Pergamentsbrev som berör Falköping

1100-tal – Rimbegla

I det Västra Götland är Falan en stor bygd, där är Falukaupangr(Falköping), där är Fredagsting alla 12 månaderna.

I Rimbegla uppges att Falköping höll fredagsting en gång om året. Orsaken till att tinget hölls en fredag tros vara en hednisk kvarleva. Gudinnan Frigg var särskilt aktad i Falköpingstrakten och i Friggeråker norr om stadskärnan fanns tidigare, att döma av ortnamnets betydelse, en gammal hednisk kultplats tillägnad gudinnan Frigg.

1281 – en stadga till Västgötalagen.

I den Yngre västgötalagen, redigerad i slutet av 1200-talet, omnämnes något som kallas *Falulcöpungs skäppa*. Detta sker i kyrkobalken i sammanhang med en redogörelse för hur tiondet skulle fördelas. Denna skäppa tror man var en skatt till underhållet av Falköpings kyrka.

Detta bestyrkes av innehållet i ett av Nikolaus IV den 5 april 1292 utfärdat brev. I detta brev ger påven avlat under ett år och sextio dagar åt dem som med "passande hedersbetygelser" besökte kyrkan på den helige Olofs dag, jungfru Marias himmelfärdsdag och helgonen Pancratii, Viti och Modestifästers dagar. Falköpings skäppa fanns kvar åtminstone så sent som i början av 1400-talet.

1292 – Påven Nicolaus (IV) utlovar 1 år och 60 dagars avlat för dem som årligen besöker S:t Olofs kyrka i Falköping (Skara stift) på S:t Olofs, S:t Pancratus', S:t Vitus' och S:t Modestus' dagar samt på Marie himmelfärdsdag och dessa dagars oktaver.

1298 – Mäster Arnaldus de Ambella och hans hustru Nicolaa säljer 40 ... årlig ränta i två sammanhängande hus i Clos-Bruneau (i Paris) till Emphastus, präst (rector) vid kyrkan i Falköping, för 24 libr. par.

1299 – Guillelmus Calot bekäftar att det förhållandet att Emphastus, präst (rector) vid kyrkan i Falköping, frivilligt reparerat muren mellan deras båda hus (i Paris) icke befriade Guillelmus och hans arvingar från skyldigheten att reparera sin hälft av muren när helst detta blev nödvändigt.

1300 – Domkapitlet vid Saint-Marcel säljer till Emphastus, rektor vid skolan i Falköping, ett litet hus intill dennes hus i Clos-Bruneau, för en årlig ränta av 5 sol. par. att erläggas två gånger om året.

1320 - Ärkebiskop Olof i Uppsala vidimerar kung Valdemars stadfästelse av den 17/1 1251 på drottning Katarinas i DS nr 2223 omnämnda donation till Gudhems kloster och skifte med sin syster. (Utfärdaren beseglar.)

Brevtext: Omnibus presens Transcriptum cernentibus, Olauus diuina Miseracione archiepiscopus vpsalensis, Salutem in domino sempiternam, Noueritis Nos vidisse litteras Magnifici principis, domini waldemari primi, quondam regis sweorum, sub veris sigillis que eisdem litteris memorantur appensa, Quarum quidem litterarum Tenor talis est. Vniuersis sancte Matris Ecclesie filijs &c. Se N. 387. Has autem litteras tenoris huiuscemodi diligenter perspeximus, ac ad rogatum et instanciam religiose domine. domine Jngiburgis abbatisse in Gudhem de verbo ad verbum. nullo penitus addito vel mutato transcribi fecimus, ac sigilli nostri appensione Muniri sub anno Domini. M°. CCC°.XX°. Jn Crastino beate agathe virginis Jn villa Falocopensi.

1320 - Ärkebiskop Olof i Uppsala vidimerar, på begäran av abbedissan Ingeborg i Gudhem, drottning Katarinas gåvobrev av den 11/6 1250 på åtskillig egendom till nämnda kloster. (Utfärdaren beseglar.)

Brevtext : Omnibus presens transcriptum cernentibus. Olauus diuina miseracione archiepiscopus vpsalensis. salutem in domino sempiternam. Noueritis nos litteras serene domine, domine katerine clare memorie quondam regine swecie, sub veris et competenter saluis sigillis, que in eisdem memorantur appensa, vidisse, quarum quidem litterarum tenor talis est. Katerina dei gracia &c. Se föreg. N:o 377. Transcriptum autem huiuscemodi, per nos diligencius ascultatum ad instanciam et rogatum religiose domine, domine jngiburghis abbatisse Monasterij Gudhem, sigilli nostri fecimus appensione muniri. Datum falckopie Anno domini. M°. CCC°.XX°. in crastino beate Aghate virginis.

1330 – Kanikerna i Skara, Sigge av Falköping och Gunnar av Husaby, utsedda domare av påvens ombud, biskop Peter i Skara, bilägger en tvist mellan S:t Olofs kloster i Tönsberg å ena sidan samt biskopen i Oslo och kyrkoherden Thorias Bernardi i Slagn å den andra, rörande klostrets anspråk på kyrkan i Slagn samt biskopstionden av socknarna Nöterö, Stokke och Skjö. Utfärdarna beseglar.

Brevtext Omnibus christi fidelibus presentes litteras inspecturis, Siggo de phalokopia, et gunnarus de hosæby canonici scarenses, a venerabili patre ac domino, Domino Petro dei gracia episcopo scarensi. a sede apostolica delegato, Judices subdelegati, salutem in omnium saluatore Notum facimus vniuersis quod coram nobis in iudicio constituti. religiosi viri. domini ogmundus abbas monasterii beati olai de Tunsbærgis. premonstratensis ordinis. et arnerus asgeri predicti monasterii procurator. ex parte vna, et venerabiles viri. domini, guthormus et hiarendus canonici. osloenses. reuerendi patris domini osloensis episcopi procuratores, et andreas presbiter curatus ecclesie in Eidzuoll. domini thorie bernardi procurator ex altera, vt vtriusque partis parceretur laboribus et expensis, componendo, amicabiliter inter se conuenerunt in hunc modum, Videlicet quod abbas et procurator predicti, nomine monasterii sui, rescripta que habent super ecclesia in slagn. et decimis episcopalibus trium parochiarum. videlicet niotare, stockom et skæidaughum, iam a sede apostolica impetrata, in manus nostras voluntarie et puplice resignarunt, cum intimacione quod in virtute rescriptorum predictorum, non debeant aliquatenus litigare, saluis in omnibus, prerogatiuis, priuilegiis et iuribus aliis quibuscumque monasterii supradicti, Jtem quod si predicti abbas et conuentus. coram ipso domino osloensi, sufficienter probare, potuerint, in premissorum aliquo se grauatos indebite, jdem dominus osloensis. per se, reuocatis grauaminibus in statum pristinum reformabit, maxime cum idem abbas et conuentus, ipsius gracia et consciencie bone, in hiis precipue se supponant Jtem quod thorias bernardi, per ipsum dominum osloensem in ecclesia in slagn. institutus, ordinacioni dicti domini episcopi, in omnibus que hoc tangunt negocium debeat contentari, Acta autem fuerunt hec, lythosie in ecclesia beati Petri, Anno domini Millesimo. CCC°. tricesimo. .XXIII:ia. die mensis octobris. Presentibus honorabilibus viris dominis, suenone de hospitali lythosiensi canonico scarensi, Priore predicatorum et lectore domus lythosiensis, Haluardo curato ecclesie beate marie kongiællie, andrea curato ecclesie beati petri lythosie et lydikino curato ad sanctum olauum ibidem. et aliis pluribus fidedignis, Quorum eciam sigilla, vna cum sigillis nostris presentibus sunt appensa.

Extratext På frånsidan: Littera super Ecclesias Nyotroy stokker et skæidaugh. quod abbas monasterij sancti olai tunsbergis resignauit puplice et voluntarie has Episcopo osloensi licet easdem impetrauerat a sede apostolica.

1331 – Helge, kyrkoherde i Länghem, giver för sin själ till biskopsgården vid Skara domkyrka sin gård Veby i Hellestad socken och ett nybygge i Hjärtlanda, vilka genom skötning genast blivit överlämnade. Närvarande vid överlåtelsen var Sigge i Falköping, Gunnar av Husaby, Johannes av "Gromshärad", kaniker i Skara, Augnundus Stefansson, Asgot av "Toteni" och Herman Arnvidsson.

Utfärdaren samt Sigge i Falköping, Gunnar av Husaby, Johannes av "Gromshärad", kaniker i Skara, samt Augnundus Stefansson, Asgot av Toteni, Herman Arnvidsson beseglar.

Brevtext Omnibus presentes litteras inspecturis, Helgho presbiter curatus in langem. salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi tam posterii quam presentes, quod curiam meam in væby. in parochia hælfstæthum sitam, quam empcionis tytulo habui. et coloniam meam in hærthælandum, cum quodam molendino ibidem, cum omnibus eorum pertinenciis quibuscumque, et bonis mobilibus que iam fuerint intra curiam memoratam. ecclesie beate virginis scaris ad mensam domini episcopi. pro anima mea dedi et legauit, et statim per scotacionem legitimam secundum leges patrie publice factam, possessionem tradidi corporalem, abdicans a me et heredibus meis, quicquid iuris, possessionis, proprietatis et domini. mihi vel ipsis, in dictis bonis qualitercumque compecierat. seu etiam competere videbatur. Huic autem donacioni mee presentes fuerunt, viri discreti. domini, siggo de phalokopia, gunnarus de hosæby, et iohannes de gromshæret. canonici scarenses, Augnundus stephanson. Asgotus de thotheni, et hermannus arnuizson laici, ad hoc vocati specialiter et rogati. Quorum etiam sigilla vna cum sigillo meo proprio presentibus sunt appensa, Datum et actum, Lækkiu, Anno domini Millesimo. CCC°. XXXI° in die beati eskilli episcopi et martiris.

1331 – Knut Abjörnsson av Gimene bortbyter sin nedre gård i Vånga till sin måg Mathias Oddsson och hans hustru Ingeborg, mot deras gods i Glottra i Övre Sverige och Orlanda i Östergötland, med förbehåll att han i sin livstid får uppbära avkastningen av nämnda gård. Sigge Jonsson av Falköping, kanik i Skara, utfärdaren samt dennes bror Arvid Abjörnsson beseglar.

Brevtext Omnibus presens scriptum cernentibus, kanutus arnbiornæson de gymini eternam in christo salutem, Nouerint vniuersi, quod dilectis mihi, mathie odzson genero meo et eius vxori filie mee ingibyrgi, soluo curiam meam inferiorem in vanghe. et scotacione legitima vniuersi dicta trado, cum omnibus bonis mobilibus et immobilibus in dicta curia existentibus et eius pertinentiis quibuscumque, pro bonis eorum dictis glutræ in superiori swecia, et orlundhum in øsgocia, que de voluntate eorum ad vsus meos vendidi, hac tamen condicione premissa, quod vsufructum (!) dicte curie et omnium bonorum in ea existentium habere debeam et libere percipere ad dies meos, me autem de medio sublato, ad ipsos vel eorum heredes predicta curia, cum vsufructu et bonis singulis in ea tempore discessus mei existentibus, sine diminutione qualibet, contradictione aliorum heredum meorum vel cuiuslibet alterius non obstante, libere deuoluatur, In cuius solucionis testimonium, sigilla dilectorum meorum domini siggonis ioonsson de phalochopia canonici scarensis consanguinei mei et aruidi fratris mei vna cum meo proprio sigillo presentibus sunt appensa, Datum et actum anno domini. M°. CCC°. XXXI°. in die sancte katerine.

Sigill Sigillen: N:o 1, Knut Abjörnssons (skölden delad i längden, till höger en half lilja, till venster 2 snedbjelkar); N:o 2, andligt; N:o 3, Arvids (likt N:o 1), alla skadade.

1334 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1340 – Sigge av Falköping, vald biskop i Skara, underrättar ärkebiskop Peter om det skedda biskopsvalet och anhåller om ärkebiskopens stadfästelse, för vilket ändamål han såsom fullmäktiga ombud avsänder kanikerna Håkan Bengtsson och Bengt i Holm . Utfärdaren beseglar.

Brevtext: Venerabili in christo patri ac domino domino suo karissimo fratri petro diuina miseracione Archiepiscopo vpsalensi, Siggo de phalocopia electus scarensis cum seruicio reuerenciam tam debitam quam deuotam, Cum sicut reuerendi fratres mei domini prepositus et capitulum scarensis ecclesie vobis notificauerant et notificant, et ego iam etiam notifico, electioni de me facte ad presidenciam scarensis ecclesie, post mortem reuerendi patris domini Gunnari Bone memorie, licet ad tanti honoris seu culminis statum, recognoscam me immeritum, dictorum fratrum seu confratrum meorum votis et voluntatibus propositum meum in hac parte vincentibus, consenserim, Si deo placeat et vobis, per quos dicti negotii principium, debet

habere prosecutionem, et canonicam seu legitimam firmitatem, Notifico vobis. ymmo omnibus quorum interest notifico quod discretos viros confratres meos dominos videlicet Haquinum bændikzson. et Benedictum de holme. et quemlibet eorum in solidum, jta quod non sit melior condicio occupantis, Sed quod vnus inceperit in hoc negocio, alter eorum prosequi possit, ordino, facio, et constituo, meos certos, veros, et legitimos procuratores et nuncios speciales, ad comparandum et se presentandum coram vobis, ac petendum nomine meo prout a iure permittitur, confirmationem electionis de me sicut premissum est celebrate, ymo et eciam munus seu consumacionem consecracionis opportuno tempore, vtiliter impendende, per benignum patrociniū et fauorabile consiliū, a reuerenda paternitate vestra et vestro collegio venerando, dans eisdem procuratoribus et cuilibet eorum in solidum sicut dictum est, plenam. generalem. et liberam. potestatem premissa prosequendi, et pro prestanda sedi vpsalensi obediencia debita in animam meam, seu animas dictorum Procuratorum prout canonicum fuerit et sufficere videbitur, iurandi, et omnia alia ac singula faciendi que necessaria fuerint circa dicte electionis mee seu confirmacionis negocium prosequendum, et ipsius effectum seu expeditionem quoquo modo contingere dignoscuntur, promittensque firmiter me ratum. gratum. et firmum perpetuo habiturum, quicquid per dictos procuratores meos, actum, gestum, procuratumve fuerit in premissis vel quolibet premissorum, Scriptum scaris sub sigillo meo. Anno domini M° CCC° XL°. Jn crastino commemoracionis sancti pauli.

1346 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1351 – Kung Magnus Eriksson utfärdade ett brev i Falköping den 24 nov. Fem dagar senare befann han sig i Vad.

1358 – Magnus Petersson, lagmans domhavande i Västergötland, kungör att, på landsting i Falköping ovannämnda dag, skiljedom i fråga om jord lagligen avkunnats mellan Karl Ambjörnsson och Roald Andersson, så att Karl till Roald lämnat två gods (i Öxnevalla socken) i Mark, nämligen ett i yttre Brännared och ett i övre Brännared, vilka gods Karl förut lagligen tillskiftat sig av Roald, samt 40 mark penningar i hästar och reda penningar, varemot Roald till honom, i sin hustru Kristinas närvaro och med hennes samtycke, lämnat hennes gods med tillhörande kvarn i Björsäter i Tösse socken på Dal. 12 fastar uppräknas. Utfärdaren beseglar.

Brevtext : Allum mannum them som thætta breff . see ællær hōra sænder Magnus Pætærsson i laghmanz stadh sitiande i Væstragötlande ewærdheleka helso medh varum Herra / Thæt se allum mannum vitærliket at a lanzthinge . i Falokøponge . vm Pancraz mæssō . laghdhos the . laghleka iordhom siin i mællum Karl Anbyornæson ok Roald Andresson . sua at Karl Anbyornæson . foor Roalde . tu goz i Mark liggjande . annat i Ytrabrænnarudhe . ok annat i Øfrabrænnarudhe .. the samu gozen sum Karl hafdhe for aff hanum fanget medh laghliko skipte . medh allu thy sum hær til lighat hawer aff allar / ok . thær til (a) fyritighi marker pæninga . i hæstum ok i redhum pæningom / ok Roalde . foor Karlle sinnær husfru goz . i Byursætær i Thyse sokn a Dale liggjande . medh enne quærn Pær til liggjande ok medh allum stykkyom . sum thær til hawer lighat aff allær . / ok hans husfru . Kristine nær værande ok medh ia ok godhuilia a hallande .. / ok thær varo thæsse tolff fastar aat at iordhaskipte thæssō a bæghia therra væghna sum hær næfnas . / Bændict Stura . Christman Jngimarsson . Laurinz Kumpaen . Abraam Gæddæ . Jon Hyæse . Pætær Kærlingh .. Eriker Lange . Jon Holtason .. Hakon Øndæson . Jon Tykæson . Jngimar Pipra ok Jngimar Jonsson / ok til sannar vitnisburPær ær mit jnsighle . for thæssu brefue (b) . Datum et actum anno Domini M°ccc°l° octauo die et loco supradictis

1395 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1399 - Jon Folkasson, byman i Falköping, arrenderar av Vadstena kloster en ödetomt med tillhörande åkerjord i Vadstena.

1405 – Abbedissan Katarina i Gudhems kloster överlåter till riddaren Abraham Brodersson klostrets gods i Danmark, näml. Kagstrup, Skamstrup och Karlslunde (Kalwslunda) på Själland samt Östermark på Möen.

Brevtext Wi systor Kaderina, abbatissæ i Guthemæ kloster, oc alt vort convent thær samastaths kungøra ælla mædh thetta vort nervaranda opnæ breff, at vi mædh alt vort conuent rath, gothviliæ oc samthyckyo, oc mædh the gotha manna radh hær i landit, som owir varo tha thetta køøp var gyoort oc hær æfter næfnæs i brewit, tha kennomps vi oos hawæ skøød, saald oc opladit ærlikom man herræ Abram Brodhirsson riddara alt vart for:dæ klostir godz i Danmark ligiænde, swasom ær i Syælend Kaxtorp, Skampstorp oc Kalwslunda, oc i Møøn Østemark, mædh alla thissæ godhz tel ligeisse, swasom ær agher oc æng, mølnor oc mølnæstrøma, fiskeri, scogh oc mark, vaat oc thyurt, byghd oc vbygd, nærby eller fiærren, ænkte vndæn takit, som tel thet for:da godhz ligger eller tel lighat hawir aff aller, fra vart for:da kloster oc æfter komandom oc vnder for:da her Abram Brodhersson oc hans dottor frw Byrghitto oc hennes arwinga tel æwærdhelik ægho, mædh all breff oc rætighet, som vart fornemfdæ kloster arørande hawir varet tel thenna dagh owir thetta for:da godhz, oc om nokræ flere breff kunno nokor tidh finnæs, som fore thenna dagh æræ vdgifne, som for:de her Abram ellir hans dottor frv Birghitto eller hennæs arwingæ made hinder eller skathe aff tel koma i thetta for:da godhz, thøm mælom vi døthæ oc maktløsa mædh thetta vart opnæ breff, oc kennomps vi at oos oc vart kloster ær for alt thetta for:da gothz bereet oc fult gyort æpter varo gotha minne, swa at oos aldellis væl ath nøghir, ii swa madæ at vi eller vare æpter komande scula ængin ræt eller tel talen nokor tidh hawa tel tissa forscrifnæ godhz. Tel mere bevaring ath allæ thissæ forscrifnæ stycke sculo stathughe, faste oc vbrotelike bliwæ i alle mado, som fore scriwat staar, tha hawa vi mædh gothviliæ viderlighæ hængth vart insighle mædh vart conventz insighle for thetta breff, oc bethoms vi hedherlikæ manna oc velbornæ insighle hær mædh tel vidnesbyrth for thetta breff, swasom ær hedhirlik fathor, brothor Pæthær, abbot i Varnhem, oc hans conuentz, her Haquon ærkedyækn, her Karl Vdsson dekin, her Sween, kanok i Scara, her Heyna Snakenborgh riddare, Swen Sturæ, Swen Bad, Lyndorm Jønsson, a vapn. Datum Gudheem, anno Domini m^ocd^o quinto, ipso die beati Seuerini, sub sigillis predictorum.

Extratext Abbedissan och konventet utfärdade samma dag ett annat bref af samma innehåll, med någon oväsentlig förändring i ordalydelsen. Af de sigill, som under ofvan anförda bref saknas, finnas följande i behåll under detta exemplar: N. 5 (här utgörande N. 3). Se N. 649, 2; N. 9. Se N. 200, 4; N. 11. Se N. 28, i; Abboten och konv. i Varnhem äro här icke upptagna såsom sigillvittnen, men i stället kaniken i Skara herr Sigge Udsson (Sigill: Se N. 147, i;) och riddaren Knut Udsson (Sigill: Se N. 389, 3.) Dessutom finnes brefvet utgifvet i vidim. af abboten Nils i Ås kloster m. fl., dat. d. 31 Okt. s. å. Se N. 653.

1410 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1417 – Assar Nilsson säljer till sin broder Jon Nilsson allt det jordagods han ärvt efter ärkedjåknen Håkan i Falköping.

Brevtext Thæt scal allom godom mannom vitirligit wara, som thetta breff høra æller see, at jak Azar Niclisson bekænnis thet meth these mino opno breffue at jak hauer saalth minom ælsælighom brodher Jon Niclisson thessom brefførara alt thet jordagotz iak ærfdhæ æpter herra Haqon, ærchediækn, i Falakøpungh, Gudh hans siæl haffwæ, meth hws oc jordh, akir oc ængh, skoghom, fisskæwatnom, tomp[t]om, tompstastadum, nærby oc fiærran, ænghe vndan takno, som thæ gotze aff aldher tiil lighat hauer æller æn meth rætte vpspørias kan, fore lx march redha pæninga, som nw gangha, swa goth mynth at iiij ænglisca göra i øre oc viii øre göra ena march, hwilka lx march jak kænnis mik hawa redheligha oc fulleligha opborith, swa at mik væl atnøgher, ty afhændher mik thetta for:na jordhagotz, huar thet hælst liggia kan, swa oc mina arffua, tiilægnar jak thet for:dom minom brodher Jon Niclisson oc hans arffuom til æuerdeligha ægho; oc skæær thet swa, som Gudh forbiudhæ, at thetta gotz æller noghot aff ty

minom ælscæligha for:da brodher æller hans arffuom aff ginghæ meth nokor ræth, tha pliktat iak mik tiil æller mina arffua for:da minom brodher æller hans arffuom swa goth gotz igeen læggia æller hans forma pæninga innan nesta vi vikor igeen giffwa meth sæmio oc kærlægk, vtan al hiælpparædhæ oc argha Hist. Tiil mere visso oc høgræ forwaringh, tha bedhis iak til vitnizbyrdh ærligha manna insigle, som ær herra Gotzstaff Magnossons, riddare oc laghman i Vestergytlangh (!), her Sigga Odzssons, ærchydiækn, i Falakøpungh, Thorsten Symonssons, hængiandis fore thetta breff, mædan jak siælffuer ey insigle hauer. Scriptum Axaualdh, anno Domini mcdxvij^o, quarta feria pasche. In testimonium premissorum.

1419 – Riddaren Knut Uddsson, ärkedjåknen i Skara Sigge Uddsson och dekanen Karl Uddsson intygat att domprosten i Skara av vissa häradar i Västergötland uppburet den s.k. prostaskäppan¹ liksom även ärkedjåknen uppburet den s.k. Falköpings-skäppan.

Brevtext Alla the godha mæn, som thetta breff høra æller [se], helsom wi Knwt Vdsson riddare, Sigge Vdsson ærchediekne ok Karl Vdzson dekiin i Scarum kærlica meth Gudhi. Tyghom wi ok witnom meth thesso waro opno brefue, at domprowosten i Scarum hafuir ena wissa rænto aff somlighom hæradhom i Vestragøtlande, som kallas prowosta skæppa, ok aff somlighom heradhom ey; swa hauer oc jac Sigge for:de aff somlighom heradhom Falakøpungs skæppo ok somlighom ey. Thetta witnom wi ok tyghom widher wara godha tro, ok ær allo landeno i Westragøtland witerlikit. Scriptum Nycopie, Strengnensis dyocesis, anno Domini m^ocd^oxix^o, xvj die mensis Januarii, sub sigillis nostris presentibus impressis, in euidentiam et testimonium premissorum.

1421 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1441 – Lars Karlsson i Falköping, Västergötland, arrenderar för 1 mark årligen av i Västergötland gängse mynt av klostret i Vadstena en ödetomt i Falköping.

1449 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1460 – Väpnaren Jöns Jakobsson och Elin Jakobsdotter säljer till Ture Jönsson en gård i Rangadal, Ås härad (Västergötland), som deras fränka Märta (änka efter Magnus Jönsson) hade givit Falköpings kyrka till återlösen.

1461 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1461 – Väpnaren Bengt "Dwn" skiftar jord med Svarte Ture Jönsson. Denne för en gård i Rangadala, Ås härad, vilken Magnus Jönsson tidigare hade givit till Falköpings kyrka.

1462 – Anund Anundsson säljer till Svarte Ture Jönsson en tomt i Falköping.

1462 – Kung Kristian förlämnar herr Åke Jönsson, riddare, slottet Axvall med underlydande Floby m.fl. socknar, samt kronans köpstäder Skara, Lidköping och Falköping samt Kåkindis härad med Skövde och Hjo.

1472 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1474 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1495 – brev utfärdat i Falköping, men det handlar inte om staden.

1500 - Sven Brunsson meddelar Svante Nilsson, Sveriges riksföreståndare, att stillestånd slutits mellan Västergötland och Norge och att medan stilleståndet råder ett antal folk kanske kan komma från Norge till Kalmar. Sven ber om att få Gudhems härad och Falköping i förläning efter sin avlidne farbror Hans Svensson. Han skall hålla goda karlar för det enligt Svantes

behov. Axel Matsson som har bett Svante om detsamma har redan en häradsrätt och ett härad, och ingen bör ha mer än ett häradshövdingadöme.

1504 -- Torbjörn Arvidsson, borgare i Falköping, säljer till S:t Olofs kloster i Skara en tomt i Falköping.

1511 – Peder Jonsson meddelar Svante Nilsson, Sveriges riksföreståndare, med anledning av dennes brev att han inte kan skicka så många oxar just nu eftersom Svantes skrivare Cristoffer stulit 140 mark och avvikit till Norge, men han sänder 50 stycken till Västerås med länsmannen. Ture Jönsson har skrivit till Bohus om pengarna men inte fått annat än ont svar, men Peder ämnar sig till Uddevalla vid mickelstid för att ta tillbaka dem. Han har även varit i Lidköping och Falköping och anammat dem på Svantes vägnar, vilket invånarna blev ganska glada över. Peder talar väl om länsmannen och berättar att det finns många i Västergötland som skulle vilja lyda under Svante. Om han får fatt i fler oxar skall han skicka dem till Västerås före mickelsmäss.

AGNESTADS SOCKEN

1317 – Björn Nilsson, vpn, säljer till Nils Petersson, väpnare, sin gård Snösbäck i Agnastads (nu en del av Falköpings) sn, Vartofta hd.

Brevtext Allæ mæn thetta breff høra ællær see helsar jach Biørn Nielsson a wapn kærlikæ meth Gudh. Thet skal allom godom mannom witerlikt ware, swa wæl efterkomandom som nw nærwarandom, ath jach kænnæs meth thezso myno næruarande opno breffue mik salt ath hauæ erlikom mannæ och boskedhin Nissæ Pæthersson a wapn myn gardh Snesbæk, vti Warthopta hæret i Agnestadhe sokn liggianthe, meth willia och bødarnæ modhe och næstæ winnærs ok frændærs samthykkio och radhe, foræ xxx march redhe pænna, meth ager och ægn och alt thet som nw wndher ligger och liggiat hauer aff aldher, som myn fadher thet hafde och jach efther hanom arfft hauer, Gudh hans siæl nadhe, och kænnæs jach mik thezso forma pænna aff for:da Nissæ Pæthersson redelikæ vp hauæ barith mik til nøghæ, swa thet jach hanom allælidhis takkær; thy affhændher jach mik thetta for:na gotz fran mik och mynom aruom wndher for:da Nissæ Pæthersson och hans aruæ til euerdelikæ egho. Och ware thet swa ath thetta for:da gotz for:na Nissæ Pæthersson æller hans arwæ meth naker rætokheet affgingo, tha bindher jach mik til och mynom aruom hanom æller hans aruæ swa goth gotz igin ath læggia æller hans skadheløsin ath gøræ wither sandhinæ och gode tro. Item tha giuer jach hæratzhøfthingin i sammæ hærade, som gardin liggær, fullæ makt ath skødhe, skaphfare ok stadhfæstæ thetta forma ligheruisæ som jach siælf nær ware. Til mere wisso och withnitzbyrdh ath thezssæ for:na articule sculæ stadoghe bliuæ och fastæ, tha bithis jach gode mæntz inciglæ her foræ, som ær Lindhorm Jønssons och Swen Eskildssons wæpnare meth mith eghet. Datum et actum Opensten, anno Domini m^ocd^oxvij^o, nae presenti, feria secunda proxima ante festum Georgii, predictis sub sigillis etc.

1420 – Sigvid Ingemarsson, väpnare, pantförskriver till fru Ingeborg Ulfdotter både Gunnestorp i Falköpings sn och två andra gårdar, varav en i Marka sn.

Brevtext Thet ware alla men viterlikt thetta breff høra eller se, thet iac Sighuidh Ingemarsson vepnare bekennes thes meth mit opna breff mic giældskyllogh wara hedherlik oc welborne quinno frw Ingeborgh Wlfdotter xxv lødghog mark swa dana danska, ænglisca oc gotniska nw ga i land., iij ænglisca for en øre, viij øra for ena mark oc sex mark for een lødghog mark, for hulka forscrefna xxv mark lød tha pantsætar iac henne min godz swa som liggær i Gunnulfsthorp innan Falochøpungx sokn, item en gardh i innan Marka

sokn oc en gardh innan nda, meth allum sinom tillaghom, engho vndan takno, hwat thet hælst som ther aff aldar til lighat hawer eller gia kan, uat the godz skulla eller rænta kunno meth th landgille meth the til panta sta, thet scal fornempda . . . Ingeborgh vpbæra oc enkte affsla i howdhgiellit; ware thet Gudh forbiudhe, at henne nokot aff thenna affga kun . . meth the til panta sta, tilvilkorar iac mic til h godz at vidherlæggia eller the forscrefna . . v lødhogh mark betala innan sex vikor epter thet at henne godzit aff gangit ær, vidh mina sannind oc gotha tro vtan argt. Oc ... thessa brefs mere visso oc høghre forwaring, tha bedhes iac ærlica oc velborna manna incigle, swa som ær herra Gøtzstaff Magnusson, then riddere oc laghman innan Vestergötland, Thorstens Symonsson oc Mathias vepnara meth mino eghno at hengia for thetta breff. Scriptum Scaris, anno Domini mcdxx, ipso die beati Erici regis et martiris.

Appendix 2 - VILHELMSRO och BENGT SKRÄDDARES TOMT

i Falköping 1630-1934

Detta är en sammanfattning av vad källorna vill berätta om Vilhelmsro och dess föregångare vid namn Bengt Skräddares tomt i Falköping. Nedan återges uppgifter från kyrkoböcker, mantalslängder och jordeböcker. Endast för den allra första tiden har även domböckerna skummats igenom.

De personer som återges är samtliga kända personer fram till slutet av 1700-talet, med undantag av enstaka barn. Under 1800-talet och början av 1900-talet beboddes den berörda gården av åtskilliga pigor och drängar samt statare, inhysesfolk och andra som hyrde in sig av skilda orsaker, vilka ofta bara stannade ett år eller några få år. Dessa har inte återgetts.

GÅRDEN VILHELMSRO

År 1839 var det dags för Laga skifte i Falköpings stad. Borgarna ägde inte bara sina tomtplatser runt stora torget, utan ägde betydande markområden runt om hela staden. Utmarkerna som hörde till borgarna i Falköpings stad skiftades, så att varje tomtägare i staden fick en del av dessa marker. Ett av de hus som låg på den södra sidan av torget, benämnt Bengt Skräddarestomt (Stora Torget nr 11), fick ett sammanhängande stycke söder om staden. Den låg intill den stora landsvägen söderut, vars port ut från staden kallades Rödstensledet efter en tomt som kallades Rödsten.

På den tiden ägdes egendomen av rådman NILS MJELLBERG. När han dog 1862 följde en period av arrendatorer som brukade marken. En av dem var VILHELM LEOPOLD WARODELL som flyttade hit 1889 och som sedermera köpte hemmanet.

När bebyggelsen uppfördes här är oklart. Långt ifrån alla avstyckade marker kom att bebyggas under den närmaste tiden därefter. På häradsekonomiska kartan från 1877-1882 syns ett hus just på den nya avstyckningen, men sannolikt avser markeringen en hel bebyggelse med ladugård och alla nödvändiga byggnader i övrigt. Det skulle innebära att den härstammar från Nils Mjellbergs tid runt 1800-talets mitt. På detaljkartan från 1902 syns de flesta av husen som är kända från yngre dagar. Bara en del av förrådshusen har byggts till därefter. Däremot är det oklart hur gamla husen var vid det tillfället.

Långt tidigare kan man finna att hela detta område var en del av prästgårdens åkrar. Så var det både under 1600-talet och 1700-talet fram till Storskiftet 1784 när detta område delades upp i smala jordremsor som var och en hade olika ägare. Vi kan med stor visshet sluta oss till att prästgården hade brukat detta område ända sedan tidig medeltid.

Gården bytte namn och kallas Vilhelmsro, strax efter det att dess brukare Wilhelm Leopold Warodell flyttade hit 1889, men märkligt nog var hans tilltalsnamn Leopold.

WILHELM SJÄLV

WILHELM LEOPOLD WARODELL, född 23 nov 1866 i Brunnsgården i Falköping, av garvaren Johan Petter Warodell och Maria Sofia Lundgren.

(Johan Petter Warodell, född 16 dec 1833, gift 13 juli 1865 med mamsell Maria Sofia Lundgren från Arvid Skomakarestomt i Falköping, född 25 sept 1829. Hon dog 27 sept 1897 och han den 23 maj 1903.)

Han gifte sig 23 nov 1905 med **EMMA CHARLOTTA JOHANSSON**, född 7 maj 1875 i Varola socken.

Deras barn var:

Ingrid Maria Lovisa Charlotta	25 aug 1906	
Gunhild Klara Sofia Wilhelmina	25 okt 1907	
Signe Kajsa Albertina Elisabeth	4 apr 1909	dog 3 juni 1910
Johan Lennart Leopold	25 juni 1911	
Gunborg Eleonor Marianne	12 dec 1916	

De bodde på Bengt Skräddarestomt i Falköping, vars namn ändrades till Vilhelmsro. Där dog han 29 sept 1917. Hon gifte om sig 19 febr 1923 med patron och frånskilde **PER GUSTAV ALMQVIST**, född 23 febr 1874 i Falköping. Han kallas därefter godsägare i likhet med hennes föregående make. De flyttade den 7 nov 1934 till Kölingared. Hennes son Lennart flyttade samtidigt till Uppsala. Hon dog 1964.

Dottern Marie-Louise (Maria Lovisa) gifte sig med Torsten Wetterholm och övertog hemmanet Vilhelmsro. Han dog 1978 och hon 1995.

BENGT SKRÄDDARES TOMT

Mitt på den södra sidan av Stora torget i Falköping låg Bengt Skräddarestomt. Till egendomen hörde även en kålgård, i likhet med flera andra borgares fastigheter som inte hade tillräckligt stor tomt för att inhysa såväl hus som odling. Dessa fristående kålgårdar låg i strax utanför bebyggelsen vid staden sydvästra utkant. Många hade också en långsmal jordremsa norr om kyrkan, vilka kallades Bringan, och det gällde även Bengt Skräddares tomt. Denna uppdelning av jorden finns medtagna på 1784 års karta i samband med Storskiftet för stadens inägor och utmarker. I början av 1800-talet sägs det att dessa jordar användes som kålgårdar. År 1696 var detta en liten del av ett vidsträckt och sammanhängande område norr om kyrkan som kallades Bringerna. Vid Laga skiftet år 1839 upphörde detta ägande i och med att alla gränser gjordes om för utmarkerna.

Fram till rådman Nils Mjellbergs tid, när gården av allt att döma flyttades ut till Vilhelmsro, finns åtskilliga personer nämnda.

1630-1653

Den första helt säkert kända personen är **ANDERS MATSSON** (nämnd 1630-1649), som sannolikt blev änkling 1645. Ungefär samtidigt bodde den **BENGT SKRÄDDARE** (1630-1631, 1643-1652) här, som namngivit tomten eller bebyggelsen. Han var gift med **KARIN** (domboken 1633) och **KERSTIN LARSDOTTER** (1652).

Troligen bodde Hans Tysk just här 1630-1632, men det är inte helt fastställt. Inte heller kan man säga något om tidigare bebyggare, trots att tomten borde ha varit bebodd ända sedan medeltidens början. Under denna tid bodde även OLOF MATSSON här med sin hustru (1647) samt GÖSTA ERIKSSON (1648). I jordeboken står Bengt Skräddares namn kvar hela 1600-talet ut, tills namnet ändras till Bengt Skräddares tomt.

Bengt Skräddare nämns i domboken 1630 samt 1631: "Lars Anderssonn haffue slagit Bengt skreddare och hans gosse" och vedersakaren blev dömd för detta tilltag. Vid samma tid nämns att han hade två halvsystrar boende hos sig. År 1634 hade han en tjänstepiga vid namn Brita Olofsdotter, som erkände att hon hade en nyckel till Bengt Skräddares kista och stal lite i taget för att köpa brännvin av en kvinna som kom från Göteborg, varefter hon drack själv och bjöd andra. När detta uppdagades, var minst 16 daler borta från kistan. Den 28 mars 1636 upptas Bengt Skräddare som en av de elva rådmännen vid tinget. Vid det efterföljande tinget är han inte upptagen, men väl en person vid namn Bengt Torstensson som mycket väl kan vara en helt annan person, ty vissa rådmän inkallades bara när någon var borta.

Bengt Skräddare nämns vidare i domboken 1649 angående en tvist. Likaså finns han omnämnd 1652 och 1653 när Bengt skräddare sägs ha sålt sin andel i Skräddaregården till ANDERS PERSSON. Möjligen han samma person som den Anders Persson skräddare som svor sin borgar-ed 1654. Där sägs om honom att han var född på landet, men att hans hustru kom från staden. Han nämns även i domboken 1661.

År 1644 samt år 1652 lagbjöds hälften av Bengt Skräddares tomt till försäljning, men vem som sålde eller köpte framgår inte. Detta visar å andra sidan att tomten eller gården beboddes av två familjer med eget ägande av platsen.

År 1634: "Fram kom Anders Matzsson solde och oplätte hederligh och wellärdh man her Gunnar Nicolaj i giöckhem all Olof Tyskz tomt i lengdh och breddh som han ingripen ähr, Medh Hwss, Jordh, åker, engh, innan stadh och vthan som ther till nu ligger, Och hade ther före opbudt – 50 Rikzdlr, war och samma gårdh lagboden och Efter stadzlagen fulständen."

Ytterligare ett tillägg till detta ärende återfinns i domboken för den 19 juni 1651 när Jonas Persson framlade ett köpebrev som var daterat den 30 okt 1644 som var slutet mellan honom och Lars Svensson, vilket visade att denne Lars Svensson med sin hustrus samtycke hade sålt sin halvpart i Bengt Skräddares tomt, som var den östra halvan, till Jonas Persson. För detta hade han uppburit en gryta och kittel-koppar om 5 lispund för 20 riksdaler samt 1 Riksdaler in Specie, varefter LARS SVENSSON och hans hustru BRITA LARSDOTTER var de rätta ägarna.

Att Bengt Skräddare bodde just på Bengt Skräddares tomt är en antagande som grundar sig på att han bär just detta namn. Detta kan vara en förhastad slutsats, ty det fanns även en Bengt Skräddare som var kungens fogde i Gudhems och Vilske härad runt 1560-talet. Var denne tidiga Bengt Skräddare bodde är dock oklart. Likaså är de flesta av namnen på tomterna i staden uppkallade efter de som bodde där, vilket innebar att namnen förändrades i takt med att nya personer ersatte sina föregångare. Det var först under mitten av 1600-talet som vissa namn blev kvar även efter det att den namngivande personen dött eller flyttat därifrån.

1683-1755

Efter dem är ägandet en aning oklart under trettio års tid. Det är först med HINDRIK GUNNARSSON (1683-1698) som en säker åbo kan säkerställas. Hans till namnet okända hustru nämns från 1684 och hon var änka 1699. Troligen bodde hon kvar under de efterföljande åren, innan OLOF BENGTTSSON och hans hustru nämns från 1713. Från år 1722 tycks han ha varit änking, men gifte sig igen 1730. Han dog 26 jan 1743 i en ålder av 59 år (född 1683), varefter hon återfinns på gården till 1746. Förutom ISAK LARSSON som bodde här (1729-1733) med sin hustru (1733), märks även NILS JOHANSSON med hustru (1738-1755, möjligen längre), vilka fick barnen Jan (född c:a 1733) och Stina (född c:a 1738). En annan familj som bodde här var LARS PERSSON (1748-1753) med hustrun MARIA PERSDOTTER (1749-1753). De gifte sig 30 aug 1747.

1756-1820

JONAS OLOFSSON (född c:a 1718) flyttade hit 1753 med sin hustru RAGNHILD PERSDOTTER (född 1713), varefter de blev den mest framträdande familjen på tomten. Här föddes också de flesta av deras barn. Han dog 1768 varvid hon gifte om sig 1769 med borgaren ABRAHAM HANSSON HJORT (född 1740). Efter Ragnhilds död 1799, gifte han om sig 1804 med INGRID ERIKSDOTTER (född 1763), men han kallas då Anders i förnamn. Äktenskapet blev kortvarigt, ty hon dog 1806. Förmodligen dog han i slutet av 1810-talet. Under deras tid bodde ett stort antal familjer under längre eller kortare perioder på tomten.

År 1794 flyttade Petter Tenggren hit, men året därpå var hans hustru MARIA HOLM änka, men bodde kvar under lång tid med sin dotter MAGDALENA TENGGREN, som gifte sig 1804 med skraddaren GUSTAF BERGGREN. Maria Holm dog 1817 och vid denna tid flyttade dotter och måg härifrån.

I slutet av 1810-talet bodde hattmakaren ANDERS MILANDER (född 1788 i Värmland) här med sin hustru GRETA LOTTA BENGTSDOTTER (född 1794), vilka gifte sig 1815. De kom att bo kvar här med sina barn till början av 1820-talet.

1821-1862

I början av 1820-talet flyttade rådmannen och handskmakaren NILS GABRIEL MJELLBERG (född 1789) hit med sin hustru LOVISA DAHLSTRÖM (född 1789), som dock dog redan 1826. Efter hennes död kom hans två ogifta syskon till tomten; JOHAN FREDRIK MJELLBERG och MARIA CHARLOTTA MJELLBERG. Systemen dog 1854, brodern den 12 maj 1862 och strax senare även Nils Mjellberg den 5 juni 1862.

1863-1889

Därefter kom gården, under denna period hade flyttats ut till den nuvarande platsen för Vilhelmsro, att brukas av arrendatorer, såsom Johannes Andersson från 1863, skomakare Lars Petter Andreasson fram till 1886, Johan Fredrik Andersson 1886-1889, innan Vilhelm Leopold Warodell tillträdde i nov 1889.

1889-1934

Med VILHELM LEOPOLD WARODELL (född 1866) som arrendator och sedermera godsägare, inleddes en ny era i gårdens historia. Han kom som ogift och ingick äktenskap först 1905 med EMMA CHARLOTTA JOHANSSON (född 1875). Här bodde de med sina fem barn, varav en dog i späda ålder. Leopold dog 1917 och hon gifte om sig 1923 med PER GUSTAV ALMQVIST. År 1934 flyttade de till Kölingared.

Detaljuppgifter

Jordeböcker etc

Jordebok
Falköpings landsförsamling tillhörde Gudhems härad
Falköpings stad tillhörde Vartofta härad

1630 - Tiondelängd i Landskapshandlingarna
Anders Matsson

1630-1632
Hans Tysk _____ nämns ej 1620, men väl borgaren Olof Tysk

1643
Anders Matsson och Bengt Skraddare _____ (nr 16 av 28 gårdar)

1650-1690
Bengt Skraddare _____ (nr 16 av 28 gårdar år 1650, 1681)

1699
Bengt Skraddares tomt

Mantalslängder

1645
Anders Matsson med hustru (ej att förväxla med befallningsman Anders Matsson)
han återfinns inte i 1642 års mantalslängd

1646
Anders Matsson (utan hustru)

1647
Olof Matsson med hustru
Anders Matsson i samma gård (utan hustru)

1648
Anders Matsson (utan hustru)
Gösta Eriksson i samma gård

1649
Anders Matsson (utan hustru)

1651-1652
Bengt Skraddare, utan hustru (1651)
hustru Kerstin Larsdotter (1652)

1683-1698 Bengt Skraddaretomt / Trägården
Hindrik Gunnarsson med hustru, men utan hustru (1683)

1699 Bengt Skraddaretomt / Trägården
Hindrik Gunnarssons änka

1700-1712 Bengt Skraddaretomt
(oklart, troligen bodde änkan kvar)

1713-1722 Bengt Skraddaretomt
Olof Bengtsson med hustru

1723-1727 Bengt Skraddaretomt
Olof Bengtsson (utan hustru)

1729 Bengt Skraddaretomt
Olof Bengtsson utan hustru
Isak Larsson (ogift)

1730-1733 Bengt Skraddaretomt
Olof med hustru (1730-1733)
Isak Larsson (ogift 1729-1732), med hustru (1733)

1734-1737 Bengt Skraddaretomt
Olof med hustru

1738-1743 Bengt Skraddaretomt
Olof med hustru (Olof Bengtsson dog 26 jan 1743, när han var 59 år)
Nils Johansson med hustru

1744-1746 Bengt Skraddaretomt
Olofs änka
Nils med hustru

1748-1750 Bengt Skraddaretomt
Lars Persson utan hustru (1748) med hustru (1749-1750)
pigan Stina
Nils med hustru, sonen Johan

1752 Bengt Skraddaretomt
Lars Persson med hustru
Nils med hustru, sonen Johan
inhyses hustru Annika

1753 Bengt Skraddaretomt
Lars Persson med hustru
Jonas, pigan Karin
Nils med hustru, barnen Jan och Stina
Magnus med hustru

1754-1755 Bengt Skraddaretomt
Jonas Olofsson med hustru Ragnhild Persdotter
Nils med hustru, barnen Jan och Stina

de gifte sig 1751

Magnus med hustru

1764-1765 Bengt Skräddaretomt
Jonas Olofsson med hustru Ragnhild Persdotter och barnen Olof (född 1752), Helena (född 1755), Johan och Anders (födda 1759, tvillingar), Bolla (född 1760, dog ung) och Bolla (född 1763)

1766-1768 Bengt Skräddaretomt
Jonas Olofsson med hustru Ragnhild Persdotter och barnen (se ovan) han dog 1768
borgaren Jan Ekeberg med hustru

1769-1770 Bengt Skräddaretomt
Jonas Olofssons änka Ragnhild Persdotter hon gifte om sig (se nedan)
borgaren Jan Ekeberg med hustru
brukaren Jonas med hustru (1769)
borgaren Tängberg med hustru
apotekaren Jean Boselius med hustru

1771-1792 Bengt Skräddaretomt
Abraham Hansson Hjort med hustru Ragnhild Persdotter gifta 1769
borgaren Jan Ekeberg med hustru och sonen Petter
apotekaren Jean Boselius med hustru (1771-1773), han dog 1772, 25 år
gammal
endast änkan (1774)
borgaren Petter Darell (1774) samt med hustru och dottern Sofia (1775-1778)
guldsmed Wallen med hustru och svägerska Cajsa (1775-1776)
skomakaren Ollongren med hustru (1776)
brukaren Hwarven med hustru (1778)
borgaren Ekholm med hustru (1778-1790)
Olof med hustru (1780)
borgaren Leijon med hustru (1780-1792)
Johan Lundqvist med hustru (1780-1791)
skomakare Fahlbeck (1790-1792)
Fahlgren med hustru (1790-1792)
borgaren Berg med hustru (1791-1792)

1794-1795 Bengt Skräddaretomt
Abraham Hjort med hustru Ragnhild Persdotter
Fahlgren med hustru (1794-1795)
borgaren Berg med hustru (1794-1795)
borgaren Leijon med hustru (1794-1795)
borgaren Petter Tenggren med hustru Maria Holm (1794), änkan (1795)

Kontinuerlig serie utifrån husförhörslängderna

1796-1808 Bengt Skräddaretomt
borgaren Abraham Hjort född 15 jan 1740 i Slöta omgift 1804
hustru Ragnhild Petersdotter född 1713 i Falköping dog 27 apr 1799
hustru Ingrid född 1763 i Broddetorop dog 7 juni 1806

dottern Lena född 1755 i Falköping
(enligt vigselboken gifte sig borgaren Anders Hjort med Ingrid Eriksdotter 2 nov 1804)

ibidem

änkan Maria Holm född 1750 i Falköping Petter Tenggrens änka
dottern Magdalena Tenggren född 1783 i Falköping se nedan
dottern Anna Brita född 1790 i Falköping

brukare

Gustaf Bergström född 1783 i Sandhem
hustru Magdalena Tenggren född 1783 i Falköping se ovan
dotter Maja Stina född 1805 i Falköping

1809-1815

borgaren Abraham Hjort Bengt Skräddaretomt
född 15 jan 1740 i Slöta

hattmakaren A. Hjort född 16 okt 1771 i Falköping
hustru M. Lundvall född 1767 i Jönköping dog 1810
hustru Anna Charlotta Hedvall född 1790 gifta 17 maj 1813

ibidem

änkan Maria Holm född 8 april 1750
skräddare Gustav Bergström född 6 mars 1783 i Sandhem
hustru Magdalena Tenggren född 3 jan 1783 i Falköping
son Anders Gustaf född 3 jan 1809 i Falköping
son Carl Petter född 9 okt 1811 i Falköping

1816-1820

borgaren Abraham Hjort Bengt Skräddaretomt
född 15 jan 1740 i Slöta
jungfru Helen Falbeck född 1756 i Falköping dog 1819
änka Ingrid Henzel född 1753 i Falköping

ibidem

änkan Maria Holm född 8 april 1750 dog 29 maj 1817;
Tenggrens änka
skräddare Gustav Bergström född 6 mars 1783 i Sandhem
hustru Magdalena Tenggren född 3 jan 1783 i Falköping
son Carl Petter född 9 okt 1811 i Falköping

hattmakaren Anders Milander född 3 maj 1788 i Värmland
hustru Greta Lotta född 1794 i Falköping
dotter Sara Maja född 6 juni 1816 i Falköping
dotter Anna Lisa född 21 sept 1820 i Falköping

1821-1825

hattmakaren Anders Milander Bengt Skräddaretomt
född 3 maj 1788 i Värmland
hustru Greta Lotta född 1794 i Falköping
dotter Sara Maja född 6 juni 1816 i Falköping
dotter Anna Lisa född 21 sept 1820 i Falköping

rådman och handskmakare
Nils Mjellberg
hustru Lovisa Dahlström

född 16 dec 1789 i Falköping
född 27 dec 1789 i Falköping

1825-1849

Bengt Skräddaretomt

rådman och handskmakare
Nils Mjellberg
hustru Lovisa Dahlström

född 16 dec 1789 i Falköping
född 27 dec 1789 i Falköping

dog 1826

f.d. gesäll J. Fr. Mjellberg
system M. Charlotta Mjellberg

född 27 jan 1784 i Falköping
född 5 maj 1787 i Falköping

1850-1855

Bengt Skräddaretomt (3:e roten)

rådman och handskmakare
Nils Mjellberg

född 16 dec 1789 i Falköping

änkeman

f.d. gesäll J. Fr. Mjellberg
jungfru M. Charlotta Mjellberg
1854

född 27 jan 1784 i Falköping
född 5 maj 1787 i Falköping

dog 1 jan

1856-1860

Bengt Skräddaretomt (3:e roten)

rådman och handskmakare
Nils Mjellberg

född 16 dec 1789 i Falköping

änkeman

broder f.d. gesäll J. Fr. Mjellberg

född 27 jan 1784 i Falköping

1861-1866

Bengt Skräddaretomt (3:e roten)

rådman och handskmakare
Nils Mjellberg
1862

född 16 dec 1789 i Falköping

dog 5 juni

broder f.d. gesäll J. Fr. Mjellberg
1862

född 27 jan 1784 i Falköping

dog 12 maj

jorden arrenderas av
Johannes Andersson

inflyttad från Vilske-Kleva 1863
född 18 juni 1829 i Ullene

1866-1885

Bengt Skräddaretomt (3:e roten)

diverse boende

1886-1890

Bengt Skräddaretomt = Vilhelmsro

arrendator
Lars Petter Andreasson, skomakare
1886

född 2 febr 1848 i Jung

utflyttad

hustru Inga Kristina Andersdotter
1883

född 29 dec 1860 i Fägred

gifta 20 maj

dotter Hildegard Karolina född 1 juli 1884 i Falköpings landsförsamling

arrendator

Johan Fredrik Andersson född 3 febr 1858 i Norra Vånga inflyttad
1886

hustru Sofia Lätt född 24 mars 1861 utflyttad nov
1888

son Frans Gustav född 7 maj 1885 i Norra Vånga

dotter Elin Matilda född 27 aug 1887 i Falköping (tvilling)

dotter Ester Paulina född 27 aug 1887 i Falköping (tvilling)

arrendator

Vilhelm Leopold Warodell född 23 nov 1866 i Falköping inflyttad 6 dec 1889

1891-1901 Bengt Skräddaretomt = Vilhelmsro

arrendator

Vilhelm Leopold Warodell, lantbrukare född 23 nov 1866 i Falköping

1901-1910 Bengt Skräddaretomt = Vilhelmsro

godsägare

Vilhelm Leopold Warodell, lantbrukare född 23 nov 1866 i Falköping gift 23 nov
1905

hustru Emma Charlotta Johansson född 7 maj 1875 i Varola

dotter Ingrid Maria Louisa Charlotte född 25 aug 1906

dotter Gunhild Klara Sofia Wilhelmina född 25 okt 1907

dotter Signe Kajsa Albertina Elisabeth född 4 apr 1909 (struken =
död?)

1910-1923 Bengt Skräddaretomt = Vilhelmsro

godsägare

Vilhelm Leopold Warodell, lantbrukare född 23 nov 1866 i Falköping dog 29 sept
1917 hustru Emma Charlotta Johansson född 7 maj 1875 i Varola omgift 19 febr 1923,
utflyttad

dotter Ingrid Maria Louisa Charlotte född 25 aug 1906

dotter Gunhild Klara Sofia Wilhelmina född 25 okt 1907

dotter Signe Kajsa Albertina Elisabeth född 11 apr 1909 (struken = död 1910)

son Johan Lennart Leopold född 25 juni 1911

dotter Gunborg Eleonor Marianne född 12 dec 1916

Appendix 3 - SALEBY

en sammanfattning i all hast av Lars Bägerfeldt

ALLMÄNT

Saleby (eller Saleby Övra) är en stor by som tidigare även var en egen socken i Vartofta härad, vars kyrka låg intill den nuvarande mangårdsbyggnaden på säteriet, på den norra sidan. Omkring 1545 övergavs kyrkan i samband med att Saleby uppgick i Slöta socken.

Byn i Saleby bestod av 11 gårdar under 1600-talet och 1700-talet. Utöver dessa gårdar fanns den stora adliga sätesgården eller säteriet om 3,5 mantal. Säteriet kallades Saleby Övra, eftersom det var skilt från den övriga byn som fortfarande ligger på andra sidan landsvägen och närmare Slöta kyrka.

År 1645 (geometriska kartan) bestod Saleby by av 11 hemman:

- Backegården frälse
- Krassgården frälse
- Kindagården krono
- Lars Håkanssons gård krono
- Jutagården krono
- Jon Anderssons gård frälse
- Arvid Larssons gård frälse
- Per Erikssons gård skatte
- Skattegården skatte
- Köparegården skatte
- Trädgården krono

1764-1772 – Husförhörslängd:

- Backgården
- Hulegården
- Jutagården
- Karsgården
- Kinnagården
- Källagården
- Köparegården
- Lillegården
- Skattegården, Lilla
- Skattegården, Stora
- Trädgården

HISTORIA

Salebys första kända ägare är **Carl**, canonicus i Skara, som sålde egendomen den 11 mars 1285 till biskop **Bryniolf Algotsson** i Skara. Därefter vet vi ingenting förrän 1490 när häradshövdingen i Vartofta, **Hans Svensson** (Forstena-ätten), bodde här.

Hans Svensson,

son till Sven Bryniolfsson av okänd härstamning och
Elin Lindormsdotter, som härstammade från Abjörnsönernas ätt, dotter till
väpnaren Lindorm Jönsson (son till Jöns Abjörnsson, som var son till Abjörn
Nockesson och N.N. Lindormsdotter vilka levde runt 1340-talet) och
Margareta Sixtensdotter, dotter till Sixten Martinsson häradshövding i Vartofta,.

I senare tider har godset tillhör Claes Arvidsson Uggla, och förblev sedan i den släkten tills den genom gifte kom till överste Henrik Johan Fock, död 1737, vars efterkommande sålde Saleby 1812 till löjtnanten greve Gustav von Hermansson (dog 1837). Senare ägdes den av majoren Christoffer Natt och Dag (dog 1862), sedan av kapten Johan von Strokirck, och tillhörde år 1862 herrarna P.A. Millqvist och löjtnant F. Pettersson.

Claes Arvidsson Uggla, till Påarp (i Murums sn), Saleby (i Slöta sn) och Domö (i Hjärpås sn). Han gifte sig med sin broders svägerska **Estrid Knutsson** (dotter till ståthållaren Knut Bengtsson, Hård af Torestorp, och Märta Pedersdotter Ulfsax), död 1594 på Påarp i Murum. Han dog 1611 på Saleby och ligger jämte sin första hustru i Murums kyrka, där makarnas vackra och väl bibehållna gravsten finns bevarad. Han lät upprätta sitt testamente 1603 för sin ålderdom och svaghets skull, men 1608 förklarade han att han hade ingått ett äktenskap med sin hushållerska Ingrid Eriksson som han fick tre barn med, vilka förklarades som äkta men de fick likafullt inte den av den fasta egendomen vid arvskiftet.

son till **Arvid Claesson Uggla**, som bland annat ägde Saleby (i Slöta sn) även om han sannolikt inte bodde här. Han dog 1557 och hans hustru **Brita Mickelsdotter** (dotter till Mickel Nilsson Svarte Skåning och Anna Josefsdotter Björn) tvingades 1557 att fria sig med en 12-mannaed från ryktet att hon legat med sin gifte tjänare Mickel Pedersson Göing, men rymde med honom till Flensburg 1558 och tog då med sig alla de sex barnen från sitt äktenskap samt sin lösa egendom.

son till **Claes Hansson Uggla** till Bossgården (i Tarsleds sn, Kullings härad), väpnare.
Möjligen var han son till Hans Claesson till Sjögård, som levde 1470.
och Christina Arvidsdotter, dotter till lagmannen och riksrådet Arvid Knutsson
(Drake af Intorp) och Anna Gustafsdotter (gamla Stenbocksätten).

Barn: Av det sju barnen i första äktenskapet och tre barnen i det andra, ärvdes Saleby av det femte barnet **Jakob Claesson Uggla**.

Gravhällens text i Murum:

HER VNDER LIGGER BEGRAFFVEN DEN EDELE OCH WELBYRDIG MAN CLAS
ARVES SON TILL SALEBY OCH PÅARP HVILKEN AFSOMNAD MCV PÅ SALEBY AHR
1611 THESLIKES HANS KÄRA HVSTRV TEN EDELE OCH WELLDODIGE FRV
AESTRERE KNUTS DOTTER HVIKEN I CHRISTO AFSOMNADE PÅARP ÅHR 1595
GVTH THERES S NÅD

Jakob Claesson Uggla till Saleby (i Slöta sn), vilket gods han fick av fadern som sätesgård år 1603. Han gjorde militär karriär under 30-åriga kriget. Dog 1654. Han var gift med **Anna Stake**, född 1591 i Hönsäter av ståthållaren Erik Stake och Ingeborg Posse. Hon dog 1672 på Tunarp. De fick fyra barn varav Erik, den förstfödde, ärvde Saleby.

Erik Jakobsson Ugglå, född 1617 på Saleby. Deltog i 30-åriga kriget där han blev sårad två gånger. Blev senare tillfälligt tillfångatagen av danskarna vid Varberg 1645. Var major 1653 och beordrades att uppvakta vid kung Carl X Gustavs bröllop i okt 1654, men insjuknade dagen efter och reste hem till sin gård i Kättilstorp i Yllestads sn. Han dog barnlös 1655 och begravdes i Yllestads kyrka. Var gift med Elsa Kyle, som dog 1682 i Sandhems sn där hon begravdes. Hon var dotter till skeppskaptenen Erik Kyle och Anna Olofsdotter Rosenbielke.

Saleby ärvdes av brodern **Johan Jakobsson Ugglå**.

Johan Jakobsson Ugglå till Saleby (i Slöta sn), Källeberg och Jätsberg. Född 1625 på sin modernegård Maltorp i Våxtorps sn i Kalmar län. Blev major 1664 och överste 1677. Dog 1683 i Hjällö och begravdes i Sandhems kyrka. Han gifte sig 1661 med Christina Kafle, som dog 1695 på Saleby. Hon var dotter till landshövdingen Bengt Kafle och Malin Soop. De fick två barn, varav bara Jakob nådde vuxen ålder.

Jakob Johansson Ugglå till Saleby (i Slöta), Källeberg, Jätsberg, Lundby och Mosseberg. Född 1664. Blev kaptenlöjtnant 1694 men fick avsked 1701 på grund av sjukdom. Dog 1717 och begravdes i Sandhems kyrka. Han gifte sig med **Maria (Märta) Lilliehöök** af Gälared och Kolbäck, född 1663 samt död 1736 på Saleby, varefter hon gravlades den 3 maj vid Sandhems kyrka, men uppgiften är antecknad i Slöta kyrkobok. Hon var dotter till landshövdingen Bengt Lilliehöök af Gälared och Kolbäck, och Anna Ekeblad. De fick 8 barn, varav 3 av döttrarna gifte sig på Saleby:

- **Christina**, född 1696, gift 1721 med överste **Henrik Johan Fock** i hans tredje gifte. Han var född 1676 och dog 1737. Hon dog på Stora Bjurum 1776. Saleby ärvdes av den och deras ättlingar.
- **Anna**, född 1702, gift 1734 med majoren och friherren Gustav Adolf Fleetwood i hans första gifte, född 1682 och död 1757. Hon dog 1744 i Lundby.
- **Maria Elisabeth**, född 1705, gift 1735 med hovjunkaren Johan Gabriel Gyllengrip, född 1702 och död 1745. Hon dog 1766 på Råbäck.

Henrik Johan Fock, född 1676. Blev kapten och sårades vid belägringen av Narva och satt sedan som gisslan hos ryssarna i 8 månader. Återvände till sin militära karriär men fick avsked från styrkorna i Pommern år 1709, men blev senare major och kommandant på Dalarö skans 1714, men förflyttades och blev kommandant i Halmstad 1716. Blev överste 1720 men fick avsked samma år. Blev senare kommandant i Varberg 1735 och dog där 1737. Han var gift tre gånger. Sista gången med **Christina Ugglå**. Han fick sex barn i första äktenskapet, fyra barn i det andra och sex barn i det tredje. I den sista barnakullen dog två av barnen i unga år på Saleby.

Jakob Constantin Fock, friherre till Saleby, Hjälmåter och Råbäck, född 1724 av Henrik Johan Fock och Christina Ugglå. Efter den militära karriären blev han landshövding i Skaraborg 1778. Han dog 1803 i Bjurbäck. Gifte sig 1752 med **Catharina Magdalena Hård** af Segerstad, född 1730 och död 1806 på Bjurbäck. De fick 12 barn.

År 1812 såldes Saleby till löjtnanten greve **Gustav von Hermansson**.

ÖVRIGT

Vid plöjning i juli 1730 påträffade en guldring med en vikt av 7,5 lod (à 13,17 gram = 98,8 gram).

Appendix 4 - Lars Svensgården i Hornborga by

i Hornborga socken 1546-1915

Gårdarna i Hornborga by

Hornborga socken i Gudhems härad bestod i slutet av medeltiden av tre enheter. Dels den stora byn Hornborga om 12 mantal, dels Kåxtorp om 2 mantal samt därtill den enkla torpbebyggelsen Uddeberg om 0,5 mantal. Sannolikt ingick allting i Hornborga by i slutet av järnåldern. Av dessa 14,5 mantal eller hela bondgårdar ägdes 9 mantal av kyrkan och bara 0,5 mantal av adeln. Den resterande delen om 5 mantal var skattehemman, vilket innebar att det var ofrälse som ägde jorden. I vissa fall var det rika storbönder som ägde dylika gårdar, vilka av olika skäl valt att inte tillhöra frälset, utan hellre ville betala skatt för sina gårdar eftersom detta i längden kunde vara mer förmånligt än att tvingas till rusttjänst. Sådana gårdar kunde i likhet med alla övriga gårdar inhysa arrendebönder (landbor), varför det alltid är en öppen fråga när man påträffar skattehemman vid denna tid ifall de bebos av den ägande familjen eller några tillfälliga landbor.

Ett av dessa skattehemman senast från 1707 att kallas Lars Svensgården, efter den Lars Svensson som bodde här fram till 1690-talet. Under hans son Mikael's tid kallades gården "Mickellsgården" under en kortare tid runt mitten av 1710-talet, men sedan återgick man till det tidigare namnet. Under 1600-talet hade inte gården något eget namn i skattelängderna, utan upptas bland de fem gårdarna som var skattehemman.

Trots byns storlek är den inte nämnd i de medeltida källorna. I likhet med alla andra gårdar i byn låg bebyggelsen från början i närheten av Hornborga stenkyrka som härstammar från 1100-talet. Vid denna tid hade vissa mantal redan delats och bestod av två gårdar om ett halvt mantal vardera. Säreget nog var byn uppdelad i två skilda delar, där sex av gårdarna låg intill kyrkan medan de andra tio gårdarna låg några hundra meter uppströms, men på samma sida av ån. Den gård som tilldrager sig vårt intresse i denna sammanställningen hade nr 11 på den geometriska jordeboken eller kartan från år 1644 och återfinns allra längst bort från kyrkan. På den kartan kan 16 olika gårdar återfinnas som tillhörde denna gård. De gårdar som samlades runt kyrkan kallas Nederby, medan de som låg ett stycke därifrån kallas Överby. Med de skiften som genomfördes på 1700-talet och 1800-talet förändrades detta radikalt.

Fram till år 1808 finns det över huvud taget ingen antydning om att det förekom någon bebyggelse på den södra sidan av Slafsan (Hornborgaån), mer än undantagsvis. Den trakt där Lars Svensgården kom att uppföras, är helt öde på 1801 års karta liksom på kartan från 1808. I det sistnämnda fallet finns i varje fall en antydning att man ägnade sig åt odling härute, men det var även då som man genomförde ett skifte av byns allmänningar åt det här hållet. Det som senare skulle bli platsen för Lars Svengården kallas bara för östra lyckan (=ängen). Inte ens på 1855 års karta när det var dags för Laga skifte, är någon bebyggelse inritad på kartorna från 1855 och 1860. Här visas allt som tilldelats gården och är märkt med bokstaven D (Da-Df). Det är först på den häradsekonomska kartan från 1877-1882 som platsen för den nuvarande gården är bebyggd.

För forntidsintresserade kan nämnas att 1752 års karta anger att all mark runt om byn var benämnd Ekornavallen, samt att andra källor visar att den sträckte sig långt ner i Håkantorps socken.

Folket på Lars Svengården fram till 1642

Som vanligt är inte jordeböckernas namnuppgifter att lita på, i varje fall inte kronologiskt eftersom de inskrivna personnamnen sällan uppdaterades till de faktiska förhållandena, i synnerhet under 1600-talet och därefter. På så vis är mantalslängder, tiondelängder och kyrkoböcker att föredra. Ner till 1707 har gården sitt unika namn, men dessförinnan är den upptagen bland övriga skattehemman i Hornborga by, vilket innebär att det alltid finns en viss risk för felbedömningar vid alla föregående ägarskiften. Denna risk är dock mycket liten, eftersom gårdarna alltid namnges i en viss bestämd ordning, där Lars Svengården så gott som alltid upptas som nummer två bland de berörda skattegårdarna, samtidigt som det sällan eller aldrig är två gårdar som byter innehavare samma år. Härigenom känns vissheten betryggande att ägarlinjen går att spåra bakåt ner till slutet av 1500-talet, när dessa två regler inte gäller längre med samma tydlighet. En mer omfattande genomgång av alla de befintliga källorna vid denna tid skulle möjligen kunna klarlägga förhållandet mer exakt.

Den första helt säkert belagda personen på gården tycks vara JON OLOFSSON (nämnd 1571). Före honom kan vi måhända anta att såväl ANDERS JONSSON (nämnd 1546-1562 tillsammans med Lasse Månsson, Bengt Larsson och Jöns / Arvid Larsson vilka var byns skattebönder vid denna tid). Ifall detta är en missbedömning är snarast Bengt Larsson att betrakta som gårdens allra första kända bebyggare, men som sagt är det de äldsta skattelängderna svåra att bedöma.

Jon Olofsson ägde 1571 en fullvärdig gård med 3 tunnors utsäde, 2 oxar, 3 kor, 3 får, 4 svin, 1 kviga om 3 år, 3 hästar av skilda slag. Till detta anges i skatten "Älvsborgs lösen" att han ägde 2 lod silver, vilket var ett vanligt sätt av lägga undan en del av sin rikedom och spara till kommande utgifter. Förödelse under det nordiska sjuårskriget drabbade år 1566 hela Hornborga by, som tillika med hundratals andra gårdar och byar brändes ner av den danska härstyrkan. Därefter skulle det dröja flera år innan verksamheten var sig lik igen i bygderna och gårdarna var återuppbyggda.

Som de efterföljande ägarna på gården finner vi ANDERS JONSSON (nämnd 1572) och OLOF JONSSON (nämnd 1574-1600), vilka förmodligen var Jon Olofssons söner. Denne Olof Jonsson betalade 5 mark 5 öre 5 penningar (= drygt 45 öre) i den skatt som emellanåt kallas femtiondelsskatten, eftersom alla betalade just denna andel av sin totala förmögenhet, vilket visade att han tillhörde dem som hade det bättre ställt men ändå inte betraktades som rik.

Efter dem nämns BJÖRN SKRÄDDARE i handlingarna åren 1601-1639. Eftersom i domboken kallas BJÖRN JONSSON, kan han ha varit en yngre broder till de två föregående skattebetalande personerna på gården. Han efterträddes kortvarit av dels sin son ANDERS BJÖRNSSON (1642), dels BRITA BJÖRNSDOTTER (1642), men någon dotter med detta förnamn hade han inte. Domboken för Gudhems häradsting berättar följande 1641: Lars Eriksson i Broddetorp trädde fram inför rätten på sin dotter Margareta Larsdotters vägnar, och visade upp ett gåvobrev som salige (bortgångne) Björn Jonsson i Hornborga hade nedtecknat den 1 maj 1636, när han givit sin son Jon Björnsson och dennes hustru, Lars Erikssons dotter, en tredjedel av Skattegården i Hornborga, nämligen i Björn skrädarens gård. Nu (år 1641) är både fadern Björn och sonen Jon döda, varpå hans två andra barn har tagit över, sonen Anders Björnsson och dottern Elin Björnsdotter, vilka har en stor hop skulder. Jons hustru Margareta Larsdotter och deras barn leva ännu, men var tvungna att även dela på skulderna med Jons syskon.

Denna Björn Skräddare hade enligt skattelängden följande boskap och utsäde:

<u>år 1620</u>	<u>år 1627</u>	<u>år 1630</u>	<u>år 1639</u>
utsäde 5 tunnor	utsäde 5 tunnor	utsäde 3 tunnor	utsäde 2 tunnor
1 häst	2 hästar	-	2 hästar
2 oxar	2 oxar	-	-
2 stutar	-	-	1 stut
5 kor	2 kor	2 kor	2 kor
2 kvigor	-	1 kviga	2 kvigor
10 får	8 får	7 får	6 får
-	-	-	5 getter
1 svin	4 svin	2 svin	1 svin

Det är inget ovanligt att antalet djur per gård minskar under 1620-talet, men inte för att detta var de faktiska förhållandet, utan denna minskning i boskapsstocken ska mer ses som dåtidens sätt att få ner underlaget i syfte att försöka minska skatten. Således ger 1620 års förteckning en mer rättvis bild av gårdens bestånd vid denna tid. Björn skräddare betalade 4,5 skäppor korn och 2 skeppor havre i kronotonde år 1627, men detta år odlade han inte råg, vilket annars var ganska vanligt.

Hela gården såldes 1641 och lagbjöds 26 okt 1641, 10-11 maj 1642 och slutligen 8 aug 1642. Den 7 sept 1643 sägs det i Gudhems härads tingsprotokoll, punkt 8, att

”seden kom Anderss Biörssonn i Hornborga fulmyndigh på sine egne sampt sin Systers Elin biörss doters wegner, at giffua befallningsmannenn W.tt Lars Anderssonn i Falekiöpingh Lagha fångh wppå allan sin och sin Systers Arffuelådt wthi Biörn Skreddares gårdh i hornborga som war altz till 24 dr (daler) Smörrentta och bekiendhe sigh effter sidt eget nöghe wara betalt och dher före haffua opburet till 2 ¼ Rs Dr (riksdaler) hwarie mark smör, Jlijka måto fram kom Åsleth Larsson i hornborga, mechtidh på sin och sine Syskonas wägnar, At gifua be:te (benämnda) Lars Anderssonn Laghe fångh vppå 4 mark Smör Renta, i be:te gård, Och bekiendhe sigh dher före Effter sitt eghet nöghe wara betalt at förente, och kiöpe breffuit i bookstffuenn wijdhare förmaller ähr gaffz 1 Rs Dr i godhinne för skafft och Skiäll (=bekräftelse) på hwart pant, ty affhendhe föreshr:ne Andherss biörssonn och Assled Larsson dhe 28 mark Smörrentta i biörnn Skreddares gårdh ifårn sigh och sina syskonn sampt dheres Arffwa, och tillegnadhe för:de Lars Andhersson hanss hwstrw h. Jngierdh Swenssdotter och begges dheras Arffwa bådhe medh huuss och Jordh sampt Alla tilliggendhe Leghennheter, Vthann gårdhz och Jnnan i Våto och törro, närby och fierrann Lagbiudna och Lagståndna.”

Här framgår det att köparen var befallningsmannen Lars Andersson i Falköping och hans hustru Ingegerd Svendsdotter, samt att säljarna var Björn skräddares båda barn, Anders och Elin, som måste ha varit gift med Åsleth Larsson i Hornborga. Däremot sägs ingenting om vad som hänt med Brita Björnsdotter, men av allt att döma måste detta antingen vara en felskrivning och syftar på Elin, eller så är detta hennes riktiga namn men hon är ändå inte dotter till Björn skräddare.

Tiden efter 1642

Nedan följer en sammanfattning av ägare och deras familjer, vilka är uppdelade i sammanhängande sekvenser av ägare och deras efterföljare. Eftersom hemmanet Lars Svengården var delat såväl under 1600-talets mitt som från 1700-talets början och fram till modern tid, har detta varit utgångspunkten för denna redovisning. Det innebär att gård 1 och 2 nedan delvis var samtida med varandra, liksom gård 2 och gård 3. Däremot finns det inget som säger att gård 3 skulle vara en naturlig fortsättning av gård 1.

Gård 1 (1643-1678)

Efter gårdens delning runt 1642 anges alltid den del av gården först, som beboddes av befallningsman LARS ANDERSSON (1643) och senare postlöparen ANDERS SVENSSON (nämd 1644-1649) och hans första hustru ANNA (1644-1645) och sedan hans andra hustru MARIT JONSDOTTER (nämd 1647-1649). Något släktskap mellan dessa båda gårdsdelar eller gentemot föregående ägare kan inte spåras.

Efter Anders Svensson kom HINDRIK ANDERSSON (1651-1660) och KERSTIN ANDERSDOTTER (1651-1655), där endera av dem sannolikt var barn till företrädaren. Hans hustru kallas KERSTIN JAKOBSDOTTER (1660), vilket antingen tyder på att det ena efternamnet angivits felaktigt eller att han gifte om sig. Efter dem kom ANDERS LARSSON och hans hustru MARGARETA (1668-1678). Efter dem återfinns ingen gårdsbefolkning på denna halva förrän 1713 (se nedan gård 3).

Det är oklart ifall den sistnämnda familjen var besläktad för företrädarna. Vad som kan tala emot ett släktskap är att "Allher Andersses gård i Hornborga" såldes 1652. Den uppbjöds 11 mars 1652, 23 juni 1652 och 15 okt 1652. Omständigheterna utesluter de andra skattegårdarna i Hornborga, varför det bör vara den berörda gården som såldes.

Gård 2 (1642-1915)

Från 1642 var även ryttaren SVEN INGEMARSSON (nämd 1642-1660) och hans hustru KARIN SVENSDOTTER (nämd från 1642, kallas änka 1668-1675) samt sonen LARS (1655) bosatta på gården, vilket visar att den hade delats vid den tiden. Efter änkehustru Karin Svendsdotter nämns LARS SVENSSON med sin ej namngivna hustru (1675-1696), varefter hon nämns som änka (1697-1698). Hustrun hette sannolikt ELIN JONSDOTTER, född 1653 och som dog på gården 1718. Att hon skulle vara identisk med sonen Mickaels hustru, som också av allt att döma dog 1718, är uteslutet med tanke på hennes ålder.

I domboken för år 1684 står följande under punkt 28:
Resolverades att Lars Swensson kännes plichtigh att betahle sitt ingångne Kiöph om Skattegården i Hornborgia hwar på ähnnu skall resta för hustru Anna Larsdotter 1/4 16 RDr för uthan dhe 3 Dhr på tillförende betalte ähre, och dhet alt innan nästkommande Michaelis (=29 sept) och nähr ben:te Lars quitance på dhe 16 RDr upwijser, skall honom meddela skafft effter gårdhen 3 gången A:o 1668 finnes Vpbuden.

Förmodligen handlar det om att Lars Svensson inte har löst ut sina syskon, eller måhända halvsyskon, såsom ovannämnda Anna Larsdotter kan uppfattas som.

Lars Svensson hade en till namnet okänd dotter, som gifte sig 1704 med Jöns Larsson från Stommen i Hornborga. De efterföljdes dock från 1699 av sonen MICKAEL LARSSON. Det var

under hans tid som gården fick namnet Lars Svengården, efter fadern, men detta namn användes säkerligen redan innan den nämns för första gången i handlingarna år 1707. Mickael nämns med hustru fram till 1717 och han själv utan hustru 1718, varefter alla spår upphör av dem.

På gården bodde dottern KERSTIN (Mickaelsdotter), senast född runt 1693, som gifte sig med LARS JONSSON (nämnd som dräng på gården 1717), varefter de övertog gården. De nämns där fram till 1740. Han dog runt 1744. Kerstin är säkerligen identisk med rusthållarhustrun Kerstin som dog på gården 1754, som enligt uppgift var 67 år gammal (född 1687). Sonen Lars (tvilling) föddes 1719, men dog 1722, varefter de fick sonen Jonas på 1720-talet.

Efterträdaren på gården var ANDERS PERSSON och han gifte sig 1745 med KERSTIN HÅKANSDOTTER. Han nämns redan 1744, men hustrun nämns först året därpå. Hon dog runt 1767, men han bodde kvar 1771 som änklings. Vid denna tid anges gården ha motsvarat hälften av 3/4 hemman. Något släktskap med företrädarna är inte känt. De fick barnen:

Petrus	1746	dog 1747
Elin	1751	
Jon	1754	
Per	1757	dog 1762
Ingegerd	1760	dog 1762
Andreas	1764	dog 1767
Maria	1765	
Elin	1766	

Den andra hälften av detta 3/4 hemman ägdes och beboddes av MÅNS PETTERSSON med hustrun MARIA PERSDOTTER (1764-1782), men han dog redan 1773, vilket skedde efter det att de båda hälfterna av gården slagits samman under honom år 1770. Han var då 48 år gammal, född 1725 av Petter Svensson och Maria Månsdotter.

Måns och Maria bodde i Hovslagaregården när de 1757 fick dottern ELIN MÅNSDOTTER, som sedermera gifte sig med ANDERS LARSSON (född 1752), varefter de efterträdde gården (1778-1800). Hon dog 1823 och han 1829. De fick barnen:

Maria	1763	dog 1769
Maria	1779	dog 1842 på gården som änka
Anders	1783	dog 1825
Kerstin	1791	(se nedan)
Brita	1794	bodde kvar på gården med sin man till 1822

Dottern KERSTIN ANDERSDOTTER, född 1791, gifte sig med ERIK ANDERSSON, född 1782, som var inflyttad 1823 från Stommen, Hornborga. De bodde på gården och fick flera barn. Han kallade sig hemmansägare och ägde 1/2 gården när han dog 1841. Hon bodde kvar som änka med sonen Gustav Eriksson, född 1828, men hon dog 1850. Då hade sonen redan flyttat till Deragården (1842).

Erik Anderssons arvingar ägde denna 1/2 gård, som under en längre tid brukades av JONAS ERIKSSON, född 1821, och hans hustru ANNA JONSDOTTER, född 1821, vilka fick flera barn. När de väl köpte denna del av gården var den minskad och omfattade 3/10 mantal, vilket senare ändrades igen till 1/4 mantal, ty den återstående delen om 1/4 mantal var såld till befallningsman Brolin. Jonas Eriksson dog här 1889 och hans hustru Anna Jonsdotter 1915. De fick följande barn:

Johan August	1849	
Maja Stina	1850	dog 1857
Lotta	1852	
Augusta	1856	dog 1858
Axel	1865	

På 1890-talet sägs det han hon som änka ägde 1/8 av hemmanet, medan den andra 1/8 mantal ägdes av sonen Johan August Jonssons (dog 1891), i Nedre Skattegården, omyndiga barn.

Gård 3 (1713-1788 samt vidare till 1850)

Från år 1713 nämns PER NILSSON här tillsammans med sin hustru ELIN LARSDOTTER, som var dotter till Lars Svensson (se ovan gård 2). De gifte sig redan 1709 och fick barnen Andreas 1713 och Sven 1724 (dog 1725) samt en dotter som dog 1722. Han dog runt 1728 och hon gifte om sig 1733 med ANDERS OLOFSSON (nämnd på gården åtminstone fram till 1755). Hon dog 1754 och kallas då rusthållarhustrun. Då var hon 74 år gammal, född runt 1680 och dotter till Lars Svensson och Elin Svendsdotter, men moderns namn är sannolikt en felskrivning och bör vara Jonsdotter. Enligt kyrkoboken dog hon till följd av att hon blev slagen till döds av sin man.

Förmodligen var det i denna gårdsdel som rusthållare JON OLOFSSON avled 1761, när han var 54 år gammal, född runt 1707 av Olof Arvidsson och Marit Andersdotter. Något släktskap med föregående personer är inte känt.

Vid denna tid sägs det att gården omfattade 1/4 hemman. Här bodde OLOF ANDERSSON (1764-1765) och hans hustru MARGARETA MÅNSDOTTER (1764-1778). De gifte sig 1762. Han var född runt 1732 av Anders Bengtsson och Marit Olofsdotter, samt dog runt 1766. Hon var född runt 1728, av Måns och Berta Andersdotter, men dog år 1788. Någon av dem måste ha varit gift sedan tidigare, ty hos dem bodde dottern Kerstin, född 1754, och Bolla samt deras gemensamma barn Bengt 1766.

Det är oklart vilken av döttrarna som gifte sig med den LARS, som var måg i huset en kort tid runt 1771. Gården brukades av Lars Jonsson i Bosgården 1774, innan den övertogs av JACOB (nämnd 1779-1796), vars hustru var född 1713 och dog runt 1788. Sedan brukades den av Jacob Andersson med hustru (1795), därpå av Lars Eriksson i Backgården (1796-1797) och Anders Håkansson i Stommen (1798-1800). Överlag sköttes denna gårdsdel av personer som bodde någon annanstans, senast från 1788 och ända fram till 1800-talets mitt. Så sent som på 1840-talets slutet ägdes halva hemmanet av Håkan Larssons sterbhus (född 1790 i Broddetorp av Lars Håkansson och Karin Haraldsdotter, dog 1846), i Sven Bengtsgården i Bjällum i Bolums socken. Hans änka Maria Jonasdotter (född 1804 i Hornborga, vid kvarnen Sniken av Johannes Persson och Katarina Persdotter ?) och sammanvigda 1833, brukade sin del av gården på 1840-talet och gifte om sig strax därefter med Per Larsson, född 1822 i Mårby.

Det är oklart hur ägandet har gått vidare från Olof Andersson och Margareta Månsdotter på 1780-talet, men flera som gör anspråk på gården heter Larsson och Larsdotter i efternamn, dock utan bevisligt samband.

Ett flertal olika ägare och brukare påträffas sedan i kyrkoböcker.

Laga Skifte på 1850-talet

Hornborga by hade genomgått både Storskifte runt 1725 och Storskifte under de första åren av 1800-talet, men det var först med Laga skifte under 1850-talet som de stora förändringarna inträffade. I samband med det skiftet kom hela hemmanet Lars Svengården att flyttas till den nuvarande platsen söder om ån Slafsan, som här även kallas Hornborgaån.

Här anges det att

1/4 ägdes av befallningsman S. Brolin	gård 2, se ovan
1/4 ägdes av Jonas Eriksson	gård 2, se ovan
1/4 ägdes av Per Larsson	gård 3, se ovan
1/4 ägdes av Johanna Larsdotter	gård 3, se ovan

Detaljuppgifter

• JORDEBÖCKER etc

- 1571 Jon Olofsson
- 1572 Anders Jonsson
- 1574-1600 Olof Jonsson
- 1601-1627 Björn skräddare även i tiondelängden för 1627
- 1644 Jon Olofsson (?) (geometriska jordeboken, nr 11)
anm: de andra tre skattegårdarna kan uteslutas,
eftersom två av dem ligger i Nederby (Lars och Anders, nr 5
resp 6),
och den tredje bebos av Herr Anders (nr 14).
Då återstår bara Jon Olofsson i Överby (nr 11).
- 1651-1675 Björn
- 1681-1700 Lars Svensson

• MANTALSLÄNGDER

- 1620-1639 (Boskaps- mfl längder)
Björn skräddare
- 1641 (Roterings- och utskrivningslängd)
(saknas)
- 1642
Anders Björnsson (utan hustru)
Sven Ingemarsson ryttare, hustru Karin Svensdotter
- 1642 (Roterings- och utskrivningslängd)
Brita Björnsdotter
- 1643 (Roterings- och utskrivningslängd)
Lars Andersson, befallningsman
Sven Ingemarsson, knekt
- 1644 (Roterings- och utskrivningslängd)
Anders Svensson, postlöpare
Sven Ingemarsson, ryttare

1644-1645

Anders Svensson, hustru Anna
Sven Ingemarsson ryttare, hustru Karin Svensdotter

1646

Anders Svensson (utan hustru)
Sven Ingemarsson ryttare, hustru Karin Svensdotter

1647-1649

Anders Svensson, hustru Marit Jonsdotter
Sven Ingemarsson ryttare, hustru Karin Svensdotter

1651-1655

Hindrik Andersson, hustru Kerstin Andersdotter
Sven Ingemarsson ryttare, hustru Karin Svensdotter, sonen Lars (1655)

1660

Hindrik, hustru Kerstin Jakobsdotter
hustru Karin, Sven Ingemarssons hustru

1668-1675

Anders Larsson, hustru Margareta
änkehustru Karin

1676-1678

Anders Larsson med hustru
Lars Svensson med hustru

1680-1696

Lars Svensson med hustru

1697-1698

Lars Svenssons änka

1699-1713 --- kallas Lars Svensgården från år 1707

Mickel Larsson med hustru och dotter (1708-1713)

Per Nilsson med hustru (1713) sonen Andreas född i mars 1713

1715-1717 = Mickellsgården

Mickell (=Mikael) med hustru och dotter, samt drängen Lars Jonsson (1717)

Per Nilsson med hustru

1718

Mickell (=Mikael)

Lars Jonsson med hustru

Per Nilsson med hustru

Elin Jonsdotter dog 1718, 65 år gammal

Lars Larsson (tvilling) dog 1722, 3 år gammal

1719-1728

Lars Jonsson med hustru

Per Nilsson med hustru

Lars och Kerstin fick sonen Jonas 1722

Per och Elin fick sonen Sven 1724 (dog 1725),
deras dotter dog 1722

1729-1732

Lars Jonsson med hustru
änkan Elin

vigda 1733: Anders Olofsson och änkehustru
Elin Larsdotter från Lars Svensgården

1733-1743

Lars Jonsson med hustru, sonen Jonas (1743)
Anders Olofsson med hustru och sonen Anders (1735-1743)

1744

Anders och Maria, inhyses hustrun efter Lars
Anders med hustru

1745

Anders Persson med dottern(?) Maria Anders och Kerstins son Petrus dog 1747 (född maj
1745)
Anders med hustru

1747-1755

Anders Persson med hustru (och dotter Maria 1747) Anders Persson och Kerstin
Håkansdotter

fick dottern Elin 1751
hustru Kerstin dog 1754, 67 år gammal, dotter till
Lars Svensson, Erik Jonsson (??? felskrivningar)
hustru Elin dog 1754, 74 år gammal, dotter till
Lars Svensson och Elin Svendsdotter
Anders Olofsson med hustru

1764-1765

3/8 hemman Anders Persson med hustru
3/8 hemman Måns med hustru
1/4 hemman Olof med hustru

1766

3/8 hemman Anders Persson med hustru
3/8 hemman Måns med hustru
1/4 hemman Olof änka

1767

3/8 hemman Anders med hustru, döttrar Elin (född 1766) och Maria (född 1765)
3/8 hemman Måns med hustru
1/4 hemman Olofs änka

1768

3/8 hemman Anders änpling, döttrar Elin (född 1766) och Maria (född 1765)
3/8 hemman Måns med hustru
1/4 hemman Olofs änka

1769

3/8 hemman Anders änpling, dottern Maria (född 1765)
3/8 hemman Måns med hustru
1/4 hemman Olofs änka

1770

Anders änklings, inhyses

3/4 hemman Måns med hustru

1/4 hemman Olofs änka, dotter Kerstin född 1754

1771

Anders änklings, inhyses

3/4 hemman Måns med hustru

1/4 hemman Lars med hustru och svärmoder

1772

3/4 hemman Måns med hustru

1/4 hemman änkan Margareta

1773

3/4 hemman Måns med hustru

1/4 hemman änkan Margareta, döttrarna Kerstin och Bolla

1774

3/4 hemman Måns änka, Anders, dotter Elin

änkan Margareta, inhyses

1/4 hemman brukas av Lars Jonsson i Bosgården

1778

3/4 hemman Måns änka, måg Anders

1/4 hemman änkan Margareta

1779-1782

3/4 hemman Måns änka, måg Anders

1/4 hemman Jakob med hustru

1783-1787

3/4 hemman Anders med hustru

1/4 hemman Jakob med hustru (hustrun född 1713)

1789-1795

3/4 hemman Anders Larsson med hustru,

barnen Maria 1779, Lars 1783, Anders 1785, Kerstin 1788

Jakob änklings

1/4 hemman Jakob Andersson med hustru (1795)

1796

3/4 hemman Anders Larsson med hustru, dottern Maria

Jakob änklings

1/4 hemman brukas av Lars i Backgården

1797

3/4 hemman Anders Larsson med hustru, dottern Maria

1/4 hemman brukas av Lars Eriksson i Backgården

1798-1800

3/4 hemman Anders Larsson med hustru, dottern Maria

1/4 hemman brukas av Anders Håkansson på Stommen

• Kyrkoböcker 1755-1800

rusthållare Jon, 54 år, dog 1761, var son till Olof Arvidsson och Marit Andersdotter

Ingegerd dog 1762, 2 år gammal och född 1760, dotter till Anders Persson och Kerstin Håkansdotter

Per dog 1762, 5 år gammal och född 1757, son till Anders Persson och Kerstin Håkansdotter

Maria dog 1769, 6 år gammal, dotter till Måns Persson och Maria Persdotter

Måns dog 1773, 48 år gammal, son till Petter Svensson och Maria Månsdotter

Margareta dog 1788, 61 år gammal.

• HUSFÖRHÖRBÖCKER

Anm.

- Exklusive pigor, drängar, övrigt tjänstefolk och inhysesfolk samt soldatfamiljer.
- Med begreppen Broddetorp nedan, avses ofta hela pastoratet inklusive Hornborga socken.

1800-1832

Lars Svensgården 1 hemman Skatte Rusthåll

Anders Larsson	född 1752 i Broddetorp	dog 26 nov 1829
hustru Elin Månsdotter	född 1757 i Broddetorp	dog 18 april 1823
barn:		
Maria	född 1779 i Broddetorp	
Anders	född 1783 i Broddetorp	dog 1825
Kerstin	född 1791 i Broddetorp	
Brita	född 1794 i Broddetorp	bodde kvar med sin man till 1822
Erik Andersson	född 1782 (28 april)	inflyttad 1823 från Stommen,
Hornborga		
hustru		
Kerstin Andersdotter	född 1791	dotter till Anders Larsson (se ovan)
(flera barn omnämns)		
brukas av		
Johan Bengtsson	född 1794 i Broddetorp	inflyttad 1827, utflyttad 1829
Lars Bengtsson	född 1803	inflyttad 1827
föräldrar:		
Bengt Andersson	född 1759 i Dala	
Ingeborg Larsdotter	född 1762 i Åsle	

1833-1844

???

hemmansägare Jonas Bengtsson dog 1837

hemmansägare Erik Andersson dog 1841

änkan Maria Andersdotter dog 1842, 70 år gammal
Johanna Jonsdotter dog 1845, 44 år gammal
hemmansägare Petter Andersson dog 1848, 73 år

gammal

1845-1852

1/2 äger änkan

Kerstin Andersdotter född 1791
sonen Gustav Eriksson född 1828

dog 29 aug 1850
utflyttad till Deragården 1842

1/2 brukas av

Jonas Eriksson född 1821
hustru Anna Jonsdotter född 1821

1/2 äger

Håkan Larssons sterbhus Sven Bengtsgården Bjällum

1/2 brukas av

Per Larsson född i Mårby 1822
Maria Jonsdotter född 1804

änka efter Håkan Larsson

1852-1860

1/2 (ändrat till 3/10) äger Erik Anderssons arvingar

brukas av Jonas Eriksson född 1821
hustru Anna Jonsdotter född 1821
(flera barn omnämns)

1/2 äger Håkan Larssons änka uti Sven Bengtsgården i Bjällum

brukas av Per Larsson född 1822 i Mårby
hustru Maria Jonsdotter född 1804
(flera barn omnämns)

äger 1/15 brukar 1/5

Lars Johan Eriksson född 1833 inflyttad 1854
hustru Stina Håkansdotter född 1835

1861-1880

1/4 äger och brukar

Jonas Eriksson född 1821
hustru Anna Jonsdotter född 1821
(flera barn omnämns)

1/4 äger

länsman Sv. Brolin (struket och tillskrivet någon gång åren 1871-1880:)
Patron P. Jönsson på St. Bjurum

3/10 brukas av

Per Larsson född 1822 i Mårby
hustru Maja Jonsdotter född 1804 i Hornborga
(flera barn omnämns)

1/15 äger och brukas av
Johannes Andersson född 1833 i Hornborga utflyttade 1877
hustru Maja Cajsa Jonsdotter född 1830 i Bolum

1/15 äger och brukas av
Sven Andersson född 1838 inflyttade 1877
hustru Cajsa Fredriksdotter född 1836 i Sätuna
(flera barn omnämns)

1/15 äger och brukas av
Karl Gustav Andersson född 1827 i Varnhem inflyttad 1864, utflyttad 1867
hustru Johanna Håkansdotter född 1838 i Hornborga
(flera barn omnämns)

2/15 äger och brukas av
Lars Johan Eriksson född 1833
hustru Stina Håkansdotter född 1837
(flera barn omnämns)

1881-1891

1/4 äger
Patron P. Jönsson på St. Bjurum

3/10 brukas av
Per Larsson född 1822 i Mårby
hustru Maja Jonsdotter född 1804 i Hornborga
(ett barn omnämns)

3/10 brukas av
Johan Wilhelm Larsson född 1859 inflyttad 1882, gift 1884
hustru Elisabeth född 1853 i Broddetorp
(ett barn omnämns)

1/15 äger och brukas av
Sven Andersson född 1838 inflyttade 1877
hustru Cajsa Fredriksdotter född 1836 i Sätuna
(flera barn omnämns)

2/15 äger och brukas av
Lars Johan Eriksson född 1833
hustru Stina Håkansdotter född 1837 dog 1883
(flera barn omnämns)

1892-1901

1/8 ägs av Aug. Jonssons i N.Skattegården omyndiga barn

1/8 ägs av änkan Anna Jonsdotter född 1821

1/4 arrenderas och brukas av

Johan Wilhelm Larsson i gården

1/4 ägs och brukas av P. Jönsson, Bjurum

3/10 ägs av änkemän Per Larsson född 1822 i Mårby dog 1897
hustru Maja Jonsdotter född 1804 dog 1896

1/15 äger och brukas av
Sven Andersson född 1838
hustru Cajsa Fredriksdotter född 1836 i Sätuna
(flera barn omnämns)

2/15 ägs av
Lars Johan Eriksson född 1833 dog 1914

2/15 brukas av
snickaren August Johansson född 1869 inflyttade 1899
hustru Anna Karolina Larsson född 1876
(flera barn omnämns)

1901-1912

änkan (efter Jonas Eriksson)
Anna Jonsdotter född 1821, änka 1889

1/4 mantal äger och brukar
patron Jönssons sterbhus född 1833, änking 1883

3/10 äger och brukas av
Johan Wilhelm Larsson
hustru Elisabet Karlsdotter
(ett barn omnämns)

1/15 äger och brukas av
Sven Andersson född 1838
hustru Cajsa Fredriksdotter född 1836 i Sätuna
(flera barn omnämns)

2/15 ägs av
Lars Johan Eriksson född 1833

1913-1930

Lars Svensgården no 1
änkan (efter Jonas Eriksson)
Anna Jonsdotter född 1821 i Hornborga, änka 1889 dog 1915

hemmansägare
Karl Ernst Johansson född 1880 i Östra Gerum inflyttad 1916, utflyttad 1926
hustru Ellen Josefina Johansson född 1894 i Vartofta-Åsaka
(flera barn omnämns)

hemmansägare
Karl August Johansson född 1864 i Fågelås inflyttad 1926

hustru Maria Elisabeth Johansson född 1870 i Kvänum
(flera barn omnämns)

Lars Svengården no 2

3/10 ägs och brukas (skruket och ändrat till:) 1/6 ägs och 1/3 brukas av

Johan Wilhelm Larsson född 1859 i Hornborga gift 1884

hustru Elisabet Karlsdotter född 1853 i Broddetorp dog 1925

(ett barn omnämns)

1/15 (överstruket och ändrat till 1/45 som också är överstruket)

Sven Andersson född 1838 i Hornborga gift 1861

dog 1918 den 7 mars

Kajsa Fredriksdotter född 1836 i Sätuna

dog 1918 den 19 febr

(flera barn omnämns)

Elving Ferdinand Larsson Rosengren född 1881 i Kalmar län inflyttad 1918

hustru Ester Amanda Hellström född 1886 i Kalmar län

(flera barn omnämns)

1/45 ägs av

Johan Oskar Gustavsson, byggmästare född 1884 i Falköpings västra inflyttad
1919

hustru Emma Alida Almqvist född 1883 i Marum

(flera barn omnämns)

2/15 (överstruket och ändrat till 1/30)

sterbhus

ägs av Albin Larsson i N.Skattegården (överstruket och ändrat till:) Segerstad Barnegården

Karl Albin Larsson i N.Skattegården, Hornborga

Lars Johan Eriksson född 1833 i Hornborga, änkeman 1883 dog 1914

1/15 äger och brukas av

August Johansson (Rapp) måg, snickare född 1869 i Hornborga, gift 1899

hustru Anna Karolina Larsdotter född 1876 i Hornborga

(flera barn omnämns)

1/4 ägs av Olof Konrad Björsell (struket och ändrat till:)

godsägare Hamilton i Bosgården

godsägare Alfred Jonssons sterbhus i Bosgården och St.Bjurum

J.H.Johansson

1941

1/4 ägs av (2:2)

Johan Ad. Teodor Eriksson i Bossgården

53/180 ägs av (2:3, 10)

Karl August Johansson född 1864 i Fågelås

hustru Maria Elisabet född 1870 i Kvänum

1/3 ägs av (2:4)

Amanda Emilia Larsson född 1888 i Hornborga

1/10 ägs av (2:6-7)

Erik Bertil Johansson född 1902 i Hornborga

August född 1869 i Hornborga

hustru Anna Karolina Larsson född 1876 i Hornborga

1/45 ägs av (2:11)

Anna Sofia Andersson född 1886 i Skara

ägare av fastighet 2:14

Jon Eriksson i Bossgården